दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

आजचे पंचांग

शनिवार, दि. २१ मार्च २०२६
द्वितीय परार्ध, श्वेतवाराह कल्प, वैवस्वत मन्वंतर,
युगाब्द ५१२८, शालिवाहन शक १९४८, विक्रम
संवत २०८२, पराभवनाम संवत्सर, उत्तरायण,
वसंत ऋतु, चैत्र मास, शुक्लपक्ष,
तृतीया रात्री ११-५७ पर्यंत,
दिवस नक्षत्र-अश्विनी रात्री १२-३८ पर्यंत,
चंद्र रास- मेष, सूर्य रास = मीन, गुरु रास= मिथुन

वाहतूक व्यवस्थेत मोठे बदल

पुणे: रमजान ईदनिमित्त शनिवारी लष्कर भागातील ईदगाह मैदान येथे सामुहिक नमाज पठण करण्यात येणार आहे. सकाळी सहा ते साडेअकरा वाजेपर्यंत लष्कर भागातील गोळीबार मैदान चौकातील वाहतूक व्यवस्थेत बदल करण्यात येणार असून, वाहतूक पर्यायी मार्गाने वळविण्यात आली आहे. वाहन चालकांनी पर्यायी मार्गांचा वापर करावा, असे आवाहन वाहतूक शाखेचे पोलीस उपायुक्त हिंमत जाधव यांनी केले आहे.

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | शनिवार , दि. २१ मार्च, २०२६ | वर्ष - १ | अंक - १७५ | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

सारांश वृत्त

मेट्रोमध्ये गोंधळ; ११ महिलांना अटक

बंगळूरु : मेट्रो ट्रेनमध्ये मोठ्याने गाणी गाऊन गोंधळ घातल्याप्रकरणी आणि इतर प्रवाशांना त्रास दिल्याप्रकरणी अकरा महिला प्रवाशांच्या गटावर गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे, अशी माहिती पोलिसांनी शुक्रवारी दिली. ही घटना १५ मार्चच्या रात्री घडली, जेव्हा ते बंगळूरु इंटरनॅशनल एक्झिबिशन सेंटर्सहून केजीडब्ल्यूए मेट्रो लाईनकडे प्रवास करत होते, असे त्यांनी सांगितले. त्या गटाने कथितरित्या कोचमध्ये मोठ्याने गाणी म्हणायला सुरुवात केली, ज्यामुळे इतर प्रवाशांनी आक्षेप घेतला.

मोकाट कुत्र्यांचा उपद्रव वाढला

सोहमीरपूर (हिमाचल प्रदेश): या जिल्ह्यातील काही भागांमध्ये मोकाट कुत्र्यांचा उपद्रव पुन्हा एकदा रहिवाशांना सतावत आहे. गेल्या तीन दिवसांत सुजानपूर तिरा आणि हमीरपूर शहरांमध्ये एका शाळकरी मुलीसह किमान १० जणांना मोकाट कुत्र्यांनी चावा घेतला आहे. सुजानपूर बाजार परिसरात एका भटक्या कुत्र्याने तीन दिवसांच्या कालावधीत नऊ जणांना चावा घेतल्याची घटना घडली असून, त्यापैकी एक जण गंभीर जखमी झाल्याचे सांगण्यात येत आहे. मात्र, पालिकेचे कर्मचारी अद्याप त्या कुत्र्याला पकडू शकलेले नाहीत.

हिमाचलच्या अर्थव्यवस्थेत वाढ

शिमला: तीव्र आर्थिक अडचणी, महसुली तूट अनुदानात कपात आणि नैसर्गिक आपत्तींमुळे झालेले मोठे नुकसान यांसारख्या विविध आव्हानांना न जुमानता, हिमाचल प्रदेशने २०२५-२६ मध्ये सकल राज्य देशांतर्गत उत्पादनात (जीएसडीपी) ८.३ टक्के वास्तविक वाढ आणि नाममात्र वाढीत १०.१ टक्के वाढ नोंदवली आहे. मुख्यमंत्री सुखविंदर सिंग सुखू यांनी सादर केलेल्या आर्थिक सर्वेक्षणानुसार, सकल राष्ट्रीय उत्पादन २,३०,५८७ कोटी रुपयांपर्यंत वाढले आहे.

श्रीलंकेने अमेरिकेच्या लढाऊ विमानांना परवानगी नाकारली

आमच्या भूमीवर पायही ठेवायचा नाही

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

कोलंबो : पश्चिम आशियातील युद्धाच्या पार्श्वभूमीवर श्रीलंकेने आपली तटस्थ भूमिका कायम ठेवत अमेरिकेच्या दोन लढाऊ विमानांना देशात उतराईची परवानगी नाकारल्याचे राष्ट्राध्यक्ष अनुरा कुमारा दिसानायके यांनी संसदेत स्पष्ट केले. दक्षिणेकडील मट्टाला राजपक्षे आंतरराष्ट्रीय विमानतळावर ही विमाने उतरवण्याची अमेरिकेची विनंती मार्चच्या सुरुवातीला आली होती; मात्र ती फेटाळण्यात आली, असे त्यांनी सांगितले.

अमेरिकेने २६ फेब्रुवारी २०२६ रोजी जिबूती तळावरून दोन सशस्त्र युद्धविमानांना ४ ते ८ मार्चदरम्यान मट्टाला येथे उतराईची परवानगी मागितली होती. या विमानांवर जहाजविरोधी क्षेपणास्त्रे असल्याचेही श्रीलंकन माध्यमांनी नमूद केले आहे. राष्ट्राध्यक्षांनी सांगितले की, याच काळात इराणकडूनही नौदल जहाजांच्या भेटीसाठी परवानगी मागण्यात आली होती. अशा परिस्थितीत एका देशाला परवानगी देऊन दुसऱ्याला नकार देणे म्हणजे श्रीलंकेच्या तटस्थ भूमिकेला धक्का बसला असता.

दिसानायके यांनी संसदेत स्पष्ट शब्दांत सांगितले की, “कितीही दबाव आला तरी श्रीलंका तटस्थ राहील.” पश्चिम आशियातील संघर्षामुळे इंधनपुरवठा, व्यापार आणि सागरी सुरक्षेची नवी आव्हाने निर्माण झाली असली, तरी आपला देश कोणत्याही लष्करी गटात ओढला जाणार नाही, हा संदेश त्यांनी दिला. श्रीलंका सध्या आर्थिक पुनर्बांधणीच्या टप्प्यात असून अमेरिका हा तिचा महत्त्वाचा निर्यात बाजार आहे, तर इराण हा चहाच्या व्यापारासाठीही महत्त्वाचा देश मानला जातो. त्यामुळे कोलंबोने दोन्ही बाजूंशी संबंध राखत सावध पवित्रा घेतल्याचे दिसते.

या घडामोडींना विशेष महत्त्व यासाठीही प्राप्त झाले आहे की, अमेरिकेचे दक्षिण आणि मध्य आशियासाठीचे विशेष दूत सर्जिओ गोर यांनी १९ मार्च २०२६ रोजी दिसानायके यांची भेट घेतली होती. या भेटीत द्विपक्षीय संबंध, गुंतवणूक, बंदर क्षेत्र, तसेच हिंद-प्रशांत भागातील सागरी मार्ग सुरक्षित ठेवण्याबाबत चर्चा झाल्याची माहिती अधिकृत निवेदनांतून देण्यात आली. त्यानंतर अवघ्या एका दिवसात श्रीलंकन राष्ट्राध्यक्षांनी संसदेत अमेरिकन विमानांच्या विनंतीला नकार दिल्याचे उघड केल्याने या निर्णयाकडे प्रादेशिक राजकारणाच्या दृष्टीने महत्त्वाच्या घडामोडी म्हणून पाहिले जात आहे.

या प्रकरणात आणखी एक लक्षवेधी बाब म्हणजे, श्रीलंकेने केवळ अमेरिकेलाच नव्हे तर इराणलाही तत्सम सवलत दिलेली नाही. संसदेतील निवेदनात दिसानायके यांनी दोन्ही विनंत्या नाकारल्याचे सांगून, आपला देश संघर्षापासून सुरक्षित अंतर राखण्याचा प्रयत्न करत असल्याचे स्पष्ट केले. श्रीलंकन नौदलाने अलीकडील संघर्षकाळात इराणी जहाजांवरील काही खलाशांना मदत केल्याचेही वृत्त आहे. त्यामुळे श्रीलंका एकीकडे मानवीय प्रतिसाद देत असताना दुसरीकडे थेट लष्करी संलग्नता टाळण्याचा समतोल साधत असल्याचे चित्र दिसत आहे.

प्रीमियम पेट्रोल दोन रुपयांनी महागले

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : पश्चिम आशियातील संघर्षाच्या पार्श्वभूमीवर देशात प्रीमियम अर्थात पॉवर पेट्रोलच्या दरात प्रतिलिटर २.३० रुपयांनी वाढ करण्यात आल्याची माहिती समोर आली आहे. ही वाढ सध्या फक्त प्रीमियम पेट्रोलपुरतीच मर्यादित असून, नियमित पेट्रोलच्या दरात अद्याप कोणताही बदल करण्यात आलेला नाही.

पेट्रोल विक्रेत्यांनी या दरवाढीला दुजोरा दिल्याचे वृत्त आहे. त्यामुळे इंजिनची अधिक कार्यक्षमता आणि तुलनेने उच्च दर्जाचे इंधन म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या प्रीमियम पेट्रोलचा वापर करणाऱ्या वाहनचालकांवर याचा थेट परिणाम होणार आहे.

या दरवाढीमागचे अधिकृत कारण तेल कंपन्यांकडून जाहीर करण्यात आलेले नसले, तरी पश्चिम आशियातील युद्धजन्य परिस्थिती, कच्च्या तेलाच्या किमतीतील चढ-उतार आणि वाहतूक खर्चातील वाढ ही प्रमुख कारणे मानली जात आहेत. आंतरराष्ट्रीय बाजारात ब्रेंट क्रूडची किंमत १०० डॉलरच्या वर गेली आहे, तर काही टप्प्यांवर ती ११९ डॉलरपर्यंत पोहोचल्याचे वृत्त आहे. संघर्षामुळे होर्मुझ सामुद्रधुनीतील तेलवाहतूकही मोठ्या प्रमाणावर बाधित झाली आहे. ही सामुद्रधुनी जागतिक तेल व एलएनजी पुरवठ्यासाठी अत्यंत महत्त्वाची मानली जाते आणि जागतिक वापरातील सुमारे २० टक्के तेल-एलएनजी वाहतूक या मार्गाने होते.

बारामती पोटनिवडणुकीवर काँग्रेसने केला दावा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बारामती : बारामती विधानसभा पोटनिवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर महाविकास आघाडीत जागावाटपावरून हालचाली वेगाने सुरू झाल्या असून, काँग्रेसने या जागेवर आपला दावा अधिक ठामपणे पुढे केला आहे. शरद पवार यांच्या राष्ट्रवादी काँग्रेसने ही निवडणूक लढवणार नसेल, तर त्यांनी तसे स्पष्टपणे जाहीर करावे; आमच्याकडेही सक्षम पर्याय उपलब्ध आहेत, असे स्पष्ट शब्दांत सांगत काँग्रेस प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनी राष्ट्रवादीला भूमिका जाहीर करण्याचे आवाहन केले.

रायगड जिल्ह्यातील महाड येथे चवदार तळे सत्याग्रह दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमात बोलताना सपकाळ यांनी बारामती पोटनिवडणुकीचा मुद्दा उपस्थित केला. यापूर्वी बारामती विधानसभा मतदारसंघात शरद पवार गटाच्या राष्ट्रवादीने तुतारी चिन्हावर निवडणूक लढवली होती. त्यामुळे या जागेवर राष्ट्रवादीच दावा करेल, अशी अपेक्षा व्यक्त केली जात होती. मात्र, आता काँग्रेसनेही या मतदारसंघावर आपली दावेदारी उघडपणे मांडल्याने महाविकास आघाडीत नवे राजकीय संकेत मिळत आहेत. काँग्रेसचे वरिष्ठ नेते विजय वडेट्टीवार यांनीही याआधीच यासंदर्भात भूमिका स्पष्ट करत, राष्ट्रवादी ही जागा लढवणार नसेल तर काँग्रेस तयार असल्याचे संकेत दिले होते.

दरम्यान, ओबीसी आंदोलक लक्ष्मण हाके यांनी निवडणुकीच्या मैदानात उतरण्याचा निर्धार जाहीर केला आहे. त्यांनी थेट सुनेत्रा पवार यांना विधान परिषदेवर पाठवा आणि विधानसभेसाठी पवार कुटुंबाबाहेरील उमेदवार द्या, अशी मागणी केली आहे. त्यामुळे येथे तिरंगी लढत होणार का, याकडे सर्वांचे लक्ष लागले आहे.

रुपाली चाकणकरांबाबत पक्षाची महत्त्वाची बैठक शक्य

अशोक खरात प्रकरणामुळे राष्ट्रवादीत खळबळ

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : नाशिकचा वादग्रस्त ‘कॅप्टन’ अशोक खरात प्रकरण आणि त्यासोबत राज्य महिला आयोगाच्या अध्यक्षा रुपाली चाकणकर यांचे नाव जोडले जात असल्याने राज्यातील राजकीय वातावरण तापले आहे. या पार्श्वभूमीवर राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाच्या वरिष्ठ नेत्यांची येत्या दोन दिवसांत महत्त्वाची बैठक होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे. या बैठकीत चाकणकर यांची बाजू ऐकून घेतल्यानंतरच पुढील भूमिका निश्चित केली जाईल, अशी पक्षांतर्गत माहिती समोर येत आहे.

प्राथमिक माहितीनुसार, या बैठकीत रुपाली चाकणकर यांचा या प्रकरणाशी नेमका किती

संबंध आहे, सोशल मीडियावर फिरत असलेल्या फोटो-व्हिडिओंचे स्वरूप काय आहे, तसेच विरोधकांकडून होत असलेल्या आरोपांमध्ये कितपत तथ्य आहे, याची पक्षपातळीवर छाननी केली जाणार आहे. केवळ राजकीय आरोपांच्या आधारे निर्णय न घेता, संबंधितांची भूमिका आणि उपलब्ध माहिती तपासूनच पुढील पाऊल उचलण्याची भूमिका पक्षातील काही नेत्यांनी घेतल्याचे संकेत आहेत.

दरम्यान, विरोधकांकडून चाकणकर यांच्या राजीनाम्याची मागणी जोर धरत असताना, राष्ट्रवादी काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष सुनील तटकरे यांनी या विषयावर अद्याप स्पष्ट भूमिका मांडलेली नाही. पत्रकारांनी विचारणा केल्यावर, “मला जेव्हा त्या विषयावर बोलायचं तेव्हा मी बोलेन,” असे सांगत त्यांनी अधिक भाष्य टाळले.

नाशिकमधील एका २८ वर्षीय महिलेने दिलेल्या तक्रारीनुसार, नोव्हेंबर २०२२ ते डिसेंबर २०२५ या कालावधीत अशोक खरात याने तिच्यावर वारंवार लैंगिक अत्याचार केल्याचा आरोप आहे. फिर्यादी महिलेचा विश्वास संपादन करून, तिच्या पतीच्या मृत्यूची भीती दाखवून, मंत्र-तंत्राच्या विधींच्या नावाखाली तिला गुंगी आणणारे पदार्थ देण्यात आल्याचा आरोप तक्रारीत नमूद आहे. पोलिसांनी खरातला अटक केली असून न्यायालयाने त्याला २४ मार्चपर्यंत पोलीस कोठडी सुनावल्याची माहिती समोर आली आहे. तपासादरम्यान त्याच्याकडून पिस्तूल आणि ५८ व्हिडिओ जप्त झाल्याचेही वृत्त आहे. या प्रकरणाचे गांभीर्य लक्षात घेऊन महाराष्ट्र सरकारने तेजस्वी सातपुते यांच्या नेतृत्वाखाली विशेष तपास पथक (एसआयटी) स्थापन केले आहे. त्यामुळे या प्रकरणाला महत्त्व प्राप्त झाले आहे.

वाद वाढल्यानंतर रुपाली चाकणकर यांनी स्पष्टीकरण देताना, अशोक खरातशी आपला संबंध मर्यादित होता आणि त्याच्या कथित गुन्ह्यांविषयी आपल्याला कोणतीही माहिती नव्हती, असे म्हटले आहे. सोशल मीडियावर फिरणाऱ्या सामग्रीवरून निष्कर्ष काढू नयेत आणि कायद्याला आपले काम करू द्यावे, असेही त्यांनी आवाहन केले आहे.

या प्रकरणात गुन्हेगारी तपास, राजकीय दबाव आणि प्रतिमेचा प्रश्न हे तीन मुद्दे एकाच वेळी समोर आले आहेत. राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या वरिष्ठ नेत्यांची प्रस्तावित बैठक झाल्यानंतरच रुपाली चाकणकर यांच्या पदाबाबत किंवा पक्षाच्या अधिकृत भूमिकेबाबत स्पष्टता येण्याची शक्यता आहे. दुसरीकडे, एसआयटी तपासाचा पुढील अहवाल आणि पोलिस चौकशीतील निष्कर्ष या प्रकरणाचा पुढचा राजकीय आणि कायदेशीर मार्ग ठरवतील.

खोडद येथील जीएमआरटीचा मोठा अडसर

पुणे-नाशिक सेमी हायस्पीड रेल्वेला पुन्हा ब्रेक

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : पुणे आणि नाशिक या दोन महत्त्वाच्या शहरांना जोडणारा सेमी हायस्पीड रेल्वे प्रकल्प पुन्हा एकदा अडचणीत सापडला आहे. अनेक वर्षांपासून विकासाचा महत्त्वाकांक्षी आराखडा म्हणून पाहिल्या जाणाऱ्या या प्रकल्पासमोर आता तांत्रिक अडथळे, वाढता खर्च आणि प्रशासकीय अनिश्चितता अशी तिहेरी कोंडी निर्माण झाली आहे.

या प्रकल्पातील सर्वात मोठा अडसर ठरला आहे तो नारायणगावजवळील खोडद येथील जायंट मीटरवेव्ह रेडिओ

टेलिस्कोप (जीएमआरटी). प्रस्तावित रेल्वे मार्गिका ही या वेधशाळेच्या संवेदनशील बफर झोनमधून जात असल्याने त्यावर गंभीर आक्षेप घेण्यात आले आहेत. रेल्वेचे विद्युतीकरण, वेगवान गाड्या आणि त्यातून निर्माण होणाऱ्या विद्युतचुंबकीय लहरींमुळे वेधशाळेतील अँटेना तसेच संशोधन प्रक्रियेवर परिणाम होऊ शकतो, अशी भीती नॅशनल सेंटर फॉर रेडिओ अ‍ॅस्ट्रोफिजिक्सने व्यक्त केली आहे. या पार्श्वभूमीवर रेल्वे बोर्डाने दिलेली प्राथमिक मान्यता मागे घेतली आहे.

विधान परिषदेत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, या प्रश्नावर तोडगा शोधण्यासाठी केंद्र सरकारकडून तज्ज्ञ समिती नेमली जाणार आहे. ही समिती रेल्वे मार्गिका आणि जीएमआरटी यांच्यात तांत्रिक समन्वय शक्य आहे का, याचा सखोल अभ्यास करणार आहे. समितीचा अहवाल आल्यानंतरच प्रकल्पाबाबतचा पुढील मार्ग स्पष्ट होणार आहे.

दरम्यान, आर्थिक पातळीवरही या प्रकल्पाला मोठा धक्का बसला आहे. राज्य सरकारने ‘महारेल’ला दिलेल्या १ हजार ६२ कोटी रुपयांपैकी सुमारे ६८४ कोटी ६२ लाख रुपये परत घेण्याची प्रक्रिया सुरू केली आहे. प्रकल्पातील सातत्याने होत असलेल्या विलंबामुळे त्याचा एकूण खर्चही वाढून जवळपास १७ हजार ८८९ कोटी २८ लाख रुपयांवर गेला आहे.

प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीतील संस्थात्मक बदलही महत्त्वाचे ठरत आहेत. यापूर्वी हा प्रकल्प ‘महारेल’मार्फत राबवला जाणार होता; मात्र आता तो मध्य रेल्वेकडे सोपविण्यात येणार आहे.

फेब्रुवारीत प्रमुख क्षेत्रांची वाढ मंदावली

नवी दिल्ली : सरकारी आकडेवारीनुसार, आठ प्रमुख पायाभूत सुविधा क्षेत्रांमधील उत्पादन वाढ गेल्या वर्षीच्या याच महिन्यातील ३.४ टक्क्यांवरून फेब्रुवारीमध्ये २.३ टक्क्यांपर्यंत मंदावली आहे. महिन्याभरात कच्चे तेल, नैसर्गिक वायू आणि रिफायनरी उत्पादनांच्या उत्पादनात घट झाली. एप्रिल-फेब्रुवारी दरम्यान, पायाभूत सुविधा क्षेत्रांमधील एकूण उत्पादन वाढ २.९ टक्के होती, जी मागील आर्थिक वर्षाच्या याच कालावधीतील ४.४ टक्क्यांच्या तुलनेत जास्त आहे. मध्य पूर्वेत उसळलेल्या तणावाचा वाढीवर परिणाम झाल्याचे मानले जात आहे.

‘तारीख पे तारीख’ला सर्वोच्च लगाम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : खटल्यांच्या सुनावणीला होणारा अनावश्यक विलंब रोखण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाने स्थगितीबाबत कठोर भूमिका घेतली आहे. आता केवळ अपवादात्मक परिस्थितीतच सुनावणी पुढे ढकलण्याची विनंती मान्य केली जाणार असून, त्यासाठीही ठरावीक नियमांचे पालन बंधनकारक असेल. यासंदर्भात सर्वोच्च न्यायालयाने परिपत्रक जारी केले आहे.

नव्या नियमांनुसार, सुनावणी स्थगितीची विनंती अ‍ॅडव्होकेट-ऑन-रेकॉर्ड किंवा संबंधित पक्षकार स्वतः करू शकतात. मात्र, अशी विनंती करण्यापूर्वी तिची प्रत विरोधी पक्षाला किंवा कॅव्हेटरला देणे आवश्यक राहील. हे पत्र सुनावणीच्या आदल्या कामकाजाच्या दिवशी सकाळी ११ वाजण्यापूर्वी पोहोच पावतीसह सादर करावे लागेल. विरोधी पक्षाला या विनंतीवर आक्षेप नोंदवण्याचाही अधिकार देण्यात आला आहे. असा आक्षेप आदल्या दिवशी दुपारी १२ वाजण्यापूर्वी ई-मेलद्वारे पाठवावा लागेल आणि तो न्यायालयाच्या निदर्शनास आणला जाईल. स्थगितीच्या अर्जात कारणे स्पष्टपणे नमूद करणे, तसेच संबंधित खटल्यात यापूर्वी किती वेळा स्थगिती घेण्यात आली आहे, याची माहिती देणेही अनिवार्य करण्यात आले आहे.

कुटुंबातील मृत्यू, वकिलाचे किंवा पक्षकाराचे आजारपण, अथवा न्यायालयाला ग्राह्य वाटेल असे अन्य अत्यंत महत्त्वाचे कारण असल्याशिवाय स्थगिती दिली जाणार नाही. नवीन प्रकरणांत फक्त एकदाच स्थगितीची विनंती करता येणार आहे. तसेच प्रकरण न्यायालयासमोर न आल्याशिवाय सलग दोन वेळा स्थगिती दिली जाणार नाही. नियमित सुनावणीसाठी यादीत समाविष्ट असलेल्या प्रकरणांमध्ये स्थगितीसाठी कोणतेही पत्र स्वीकारले जाणार नाही. त्यामुळे ‘तारीख पे तारीख’ची पद्धत मोडीत काढत सुनावणी वेळेत पूर्ण करण्याच्या दिशेने सर्वोच्च न्यायालयाने ठोस पाऊल टाकल्याचे मानले जात आहे.

हिंजवडी-शिवाजीनगर मार्गिकेची १२ स्थानके सुरू करण्याची तयारी

मे पर्यंत मेट्रो लाईन ३ चा पहिला टप्पा कार्यान्वित?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : हिंजवडी ते शिवाजीनगर या महत्त्वाच्या मार्गावरील मेट्रो लाईन ३ प्रकल्पाच्या कामाला वेग आला असून, पहिला टप्पा मे २०२६ पर्यंत पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे. या टप्प्यातील १२ स्थानके प्रवाशांसाठी खुली करण्याची तयारी सुरू असून, त्यामुळे शहरातील वाहतूक कोंडीवर मोठा दिलासा मिळण्याची अपेक्षा आहे. या प्रकल्पाचा आढावा घेण्यासाठी महानगर आयुक्त डॉ. अभिजित चौधरी यांनी संपूर्ण मार्गिकेची पाहणी केली.
माण डेपो ते शिवाजीनगर या

सुमारे २३.२ किमी लांबीच्या मार्गावर उभारण्यात येत असलेल्या २३ स्थानकांच्या कामाची प्रगती त्यांनी तपासली. यावेळी कंत्राटदार कंपन्यांना कामाचा वेग वाढवण्याच्या सूचना देताना, गुणवत्ता आणि सुरक्षिततेत कोणतीही तडजोड होऊ नये, असे स्पष्ट निर्देश त्यांनी दिले.
सध्या या प्रकल्पाचे एकूण ९४.२० टक्के काम पूर्ण झाले आहे. सिग्नलिंगसह विविध तांत्रिक चाचण्या सुरू असून, संबंधित यंत्रणांकडील तपासणी प्रक्रियाही पूर्णत्वाकडे आली आहे. त्यामुळे मेट्रोची प्रत्यक्ष सेवा सुरू करण्याच्या दृष्टीने हालचाली अधिक वेगाने सुरू झाल्या आहेत.
दरम्यान, प्रकल्प सुरू करण्याबाबत वेगवेगळे मतप्रवाह समोर येत आहेत. काही कंत्राटदारांचे मत, सर्व स्थानके पूर्ण झाल्यानंतरच सेवा सुरू करावी, असे आहे. तर दुसरीकडे प्रवाशांची मागणी, तयार असलेली स्थानके टप्प्याटप्प्याने सुरू करावीत, अशी आहे. त्यामुळे पूर्ण प्रकल्पाची प्रतीक्षा न करता नागरिकांना तातडीने दिलासा मिळू शकतो.
हिंजवडी आयटी पार्कमध्ये दररोज मोठ्या प्रमाणात कर्मचारी ये-जा करतात. सध्या या मार्गावर मोठ्या प्रमाणात वाहतूक कोंडी होत असल्याने प्रवाशांना तासनतास अडकून पडावे लागते. मेट्रो सेवा सुरू झाल्यानंतर हा प्रवास अधिक जलद, सोयीस्कर आणि वेळेची बचत करणारा ठरणार आहे.
त्याचबरोबर खासगी वाहनांचा वापर कमी होऊन शहरातील रस्ते वाहतुकीवरील ताणही घटण्याची शक्यता आहे.
या प्रकल्पामुळे केवळ वाहतूक कोंडी कमी होणार नाही, तर प्रदूषणातही घट होईल, असा विश्वास व्यक्त केला जात आहे.
हिंजवडी-शिवाजीनगर मेट्रो मार्गिका सुरू झाल्यानंतर पुणे-पिंपरी चिंचवड परिसरातील सार्वजनिक वाहतुकीला नवा वेग मिळणार, हे निश्चित मानले जात आहे.

साताऱ्यात भाजपचे डावपेच यशस्वी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

सातारा : गेल्या महिनाभरापासून रंगलेल्या जोरदार राजकीय घडामोडींनंतर सातारा जिल्हा परिषदेवर अखेर भाजपने सत्ता मिळवली. राष्ट्रवादी काँग्रेस आणि शिवसेना यांनी भाजपला सत्तेबाहेर ठेवण्यासाठी एकत्रित प्रयत्न केले होते. मात्र, प्रत्यक्ष निवडणुकीत भाजपने प्रभावी रणनीती राबवत अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष अशी दोन्ही पदे आपल्या ताब्यात घेत विरोधकांना धक्का दिला.

सार्वजनिक बांधकाम मंत्री शिवेंद्रसिंहराजे भोसले आणि ग्रामविकास मंत्री जयकुमार गोरे यांच्या नेतृत्वाखाली भाजपने साताऱ्यात आपली राजकीय ताकद सिद्ध केली. जिल्हा परिषदेच्या अध्यक्षपदी प्रिया महेश शिंदे, तर उपाध्यक्षपदी राजू भोसले यांची निवड झाली. विशेष म्हणजे, भाजपकडे मूळत: २७ सदस्य असतानाही पक्षाने बहुमताचा आवश्यक आकडा गाठत सत्ता हस्तगत केली.

जिल्हा परिषदेच्या एकूण निकालात भाजप हा सर्वात मोठा पक्ष ठरला होता. भाजपला २७ जागा, राष्ट्रवादी काँग्रेसला २० जागा, तर शिवसेनेला १५ जागा मिळाल्या होत्या. याशिवाय काँग्रेस, स्वाभिमानी शेतकरी संघटना आणि एका अपक्ष सदस्याचीही उपस्थिती होती.

अध्यक्षपदाच्या निवडणुकीत भाजपच्या प्रिया शिंदे यांना ३३ मते, तर विरोधी आघाडीच्या मनीषा फडतरे यांना ३२ मते मिळाली. त्यामुळे प्रिया शिंदे या अवघ्या एका मताने विजयी ठरल्या. उपाध्यक्षपदासाठी भाजपचे राजू भोसले यांनाही ३३ मते मिळाली. एका मताने निकाल लागल्याने मोठी खळबळ उडाली आहे.

संपादकीय

तहान भागलीच असे नाही

नळापर्यंत पाणी पोहोचणे ही प्रगतीची बाब आहे. पण नळातून येणारे पाणी सुरक्षित, स्वच्छ आणि आरोग्यदायी असेलच, याची हमी त्यातून मिळत नाही. जलपुरवठ्याच्या यशकथांइतकीच आता पाण्याच्या गुणवत्तेची चर्चा आवश्यक झाली आहे. कारण पाण्याचा हा प्रश्न आरोग्य, प्रशासन आणि सामाजिक न्याय यांचाही आहे.

देशात गेल्या काही वर्षांत घराघरांत नळजोडण्या देण्याचे काम वेगाने झाले. त्याचे स्वागत व्हायलाच हवे. पाणी आणण्यासाठी दररोज मैलोनमैल चालणाऱ्या महिलांचे कष्ट कमी होणे, घरगुती वापरासाठीची पाण्याची सोय निर्माण होणे, ग्रामीण भागात जीवनमानात सुधारणा होणे, या सगळ्यांचे महत्त्व कमी लेखण्याचे कारण नाही. पण सार्वजनिक धोरणांची खरी कसोटी केवळ पायाभूत सुविधा उभ्या करण्यात नसते; त्या सुविधांचा दर्जा, टिकाऊपणा आणि परिणाम यांतही असते. नळ बसवणे हे पहिले पाऊल; त्या नळातून येणारे पाणी सुरक्षित ठेवणे, ही खरी जबाबदारी. भारतातील मोठी अडचण अशी की पाण्याच्या प्रश्नात आपण अजूनही प्रमाणावर जास्त भर देतो, गुणवत्तेवर कमी. किती घरे जोडली, किती टक्के लोकसंख्या यात आली, किती योजना पूर्ण झाल्या, अशा आकड्यांत प्रशासनाला समाधान मिळते. पण त्या पाण्यात जीवाणू आहेत का, रासायनिक दूषितता आहे का, फ्लोराइड, आर्सेनिक, लोह किंवा नायट्रेटचे प्रमाण जास्त आहे का, याची चर्चा तितक्याच जबाबदारीने होत नाही. हे विसंगत आहे. कारण दूषित पाणी घरात पोहोचले, तर सुविधा नावाची गोष्ट थेट आजाराचे साधन बनते. पाण्याच्या गुणवत्तेचा प्रश्न ग्रामीण भारतापुरता मर्यादित नाही. शहरांमध्येही पाईपलाईन जुनी, गळकी आणि मलनिस्सारण वाहिन्यांच्या जवळून जाणारी असेल, तर पुरवठ्यात दूषितता शिरण्याचा धोका असतो. अनेक ठिकाणी जलशुद्धीकरण प्रकल्प आहेत; पण वितरणयंत्रणेतील बिघाडामुळे अंतिम टोकाला पाणी असुरक्षित ठरते. काही शहरांत पाणी दिसायला स्वच्छ असते; पण त्यात जीवाणूंचा प्रादुर्भाव किंवा रासायनिक मिश्रणे असू शकतात. त्यामुळे 'पाणी येते' आणि 'पाणी पिण्यायोग्य आहे' यांतील फरक सार्वजनिक समजुतीत खोलवर बसवण्याची गरज आहे. याचा सर्वाधिक फटका बसतो तो गरीब आणि उपेक्षित वर्गाला. आर्थिकदृष्ट्या सक्षम घराणी फिल्टर, आरओ यंत्रे, बाटलीबंद पाणी किंवा पर्यायी स्रोत वापरू शकतात. पण ग्रामीण कुटुंबे, झोपडपट्ट्यांतील रहिवासी किंवा लहान शहरांतील निम्नमध्यमवर्गीय यांच्याकडे अशी साधने नसतात. ते सार्वजनिक पुरवठ्यावर अवलंबून असतात. त्यामुळे पाण्याची निकृष्ट गुणवत्ता ही आरोग्याची समस्या नाही; तर ती विषमतेचीदेखील समस्या आहे. ज्या समाजघटकांना आरोग्यसेवा आधीच कमी उपलब्ध आहे, त्यांनाच दूषित पाण्यामुळे जास्त आजार सहन करावे लागतात. जलस्रोतांच्याही अवस्थेकडे येथे लक्ष द्यावे लागेल. भूजलाचा अति उपसा, औद्योगिक सांडपाणी, शेतीतील रासायनिक वापर, अपुरे मलशुद्धीकरण आणि शहरी विस्तार यांमुळे मूळ जलस्रोतच दूषित होत आहेत. म्हणून पाण्याच्या गुणवत्तेची चर्चा ही फक्त प्रयोगशाळा आणि जलनमुने यापुरती ठेवून चालणार नाही. ती पर्यावरणीय शिस्त, नगररचना, औद्योगिक नियमन आणि स्थानिक स्वराज्य व्यवस्थेच्या कार्यक्षमतेशीही जोडलेली आहे. आरोग्याच्या दृष्टीने याचे परिणाम अधिक गंभीर आहेत. अतिसार, टायफॉइड, हिपॅटायटिस, पोटाचे विकार, मुलांमधील कुपोषण वाढवणारे संसर्ग, दात आणि हाडांवरील फ्लोराइडचे परिणाम, दीर्घकालीन रासायनिक संपर्काचे दुष्परिणाम ही संपूर्ण साखळी पाण्याच्या गुणवत्तेशी जोडलेली आहे. अनेक कुटुंबे आजारावर खर्च करतात; पण त्या आजाराचे मूळ नळातून आलेल्या पाण्यात असू शकते, हे त्यांना कधीच सांगितले जात नाही. आरोग्यव्यवस्था आणि जलव्यवस्था या दोन स्वतंत्र कप्प्यांत पाहण्याची ही सवय बदलावी लागेल. यासाठीचे उपाय फारसे अवघड नाहीत; पण प्राधान्यक्रम बदलावे लागतील. जलपुरवठा योजनांमध्ये गुणवत्तेचे सार्वजनिक अहवाल बंधनकारक करणे, गाव आणि वॉर्ड पातळीवर नियमित चाचण्या उपलब्ध करणे, दूषिततेची माहिती नागरिकांना त्वरेने देणे, स्थानिक कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण, पाइपलाईन व टाक्यांची देखभाल, जलस्रोतांचे संरक्षण, आणि सर्वांत महत्त्वाचे म्हणजे पाण्याच्या गुणवत्तेला राजकीय चर्चेचा विषय बनवणे गरजेचे आहे. जलजीवन, नळजोडण्या, योजना, निधी या सगळ्यांच्या पलीकडे जाऊन आता एक साधा प्रश्न विचारण्याची वेळ आली आहे : घरात येणारे पाणी खरेच पिण्यायोग्य आहे का? हा प्रश्न अस्वस्थ करणारा आहे; पण तोच आवश्यकही आहे. कारण नागरिकांना पाणी मिळणे महत्त्वाचेच, पण सुरक्षित पाणी मिळणे अधिक महत्त्वाचे. अन्यथा आपण पायाभूत सुविधेचा उत्सव साजरा करत राहू आणि सार्वजनिक आरोग्याला मुकाटपणे तडा जात राहील. तहान भागवणारे पाणी आणि आजार देणारे पाणी यांतील फरक ओळखला नाही, तर जलपुरवठ्याच्या यशकथेला फारसा अर्थ उरत नाही.

हॉर्मुझ सामुद्रधुनी आणि नवी आखाती व्यवस्था

हॉर्मुझकडे पाहताना भारताने सर्वप्रथम एक गोष्ट लक्षात ठेवली पाहिजे. हा प्रश्न फक्त समुद्री मार्गाचा नाही, तर राष्ट्रीय तयारीचा आहे. जहाजे अडकली, तेलाचे दर वाढले, विमा महागला आणि पुरवठा ढासळला की त्याचे परिणाम केवळ बंदरांपुरते मर्यादित राहत नाहीत. त्याची छाया थेट स्वयंपाकघरापर्यंत पोहोचते. इंधनदर, वाहतूक खर्च, खतांच्या किमती, उद्योगांचे गणित, रुपयावरील ताण आणि महागाईचे दडपण या सगळ्यांमधून सामान्य नागरिकाला त्याची किंमत मोजावी लागते. म्हणून हॉर्मुझ हा परराष्ट्रधोरणाचा विषय असला, तरी त्याचे अर्थकारण घराघराशी जोडलेले आहे. या संपूर्ण घडामोडीत भारताने घेतलेली सावध भूमिका वरकरणी संथ वाटू शकते. पण सावधपणा नेहमीच कमकुवतपणाचे चिन्ह नसते. उलट काही वेळा तोच परिपक्वतेचा पुरावा असतो. प्रत्येक संकटाच्या वेळी रणशिंगे वाजवणे, तडक घोषणाबाजी करणे किंवा एखाद्या छावणीत उघड उभे राहणे, हे राजकीय दृष्ट्या आकर्षक दिसू शकते. परंतु पश्चिम आशियासारख्या बहुखंडी आणि तापलेल्या प्रदेशात अशा दिखाऊ ठामपणापेक्षा मोजून टाकलेले पाऊल अधिक महत्त्वाचे असते. भारताचे संबंध अमेरिका, इराण, इस्रायल, सौदी अरेबिया, संयुक्त अरब अमिरात आणि इतर आखाती देशांशी एकाच वेळी महत्त्वाचे आहेत. या साऱ्यांत एकाला खूष करण्यासाठी दुसऱ्याला दुखावण्याचा खेळ भारताला परवडणारा नाही. याचा अर्थ असा नाही की भारताचे धोरण पूर्ण आणि पुरेसे आहे. उलट हॉर्मुझकडील प्रत्येक तणाव भारताच्या मर्यादा उघड करतो. आपल्या ऊर्जा सुरक्षेचा पाया अजूनही बाह्य धक्क्यांपासून पूर्णपणे सुरक्षित झालेला नाही.

भारताने पश्चिम आशियात अनेक वर्षे एक विशिष्ट संतुलन राखले. इस्रायलशी संरक्षणसंबंध वाढवले, इराणशी संपर्क टिकवला, आखाती देशांशी ऊर्जा आणि रोजगारसंबंध मजबूत ठेवले, आणि अमेरिकेशी धोरणात्मक जवळीकही वाढवली. ही कसरत सोपी नव्हती; पण ती भारताच्या परराष्ट्रधोरणातील एक बलस्थानी बाजू मानली गेली. आज मात्र या संतुलनाची परीक्षा अधिक कठीण झाली आहे. कारण प्रदेश

» हॉर्मुझची सामुद्रधुनी ही नकाशावरील एक अरुंद रेषा नाही. ती आशियाई अर्थकारणाची धडधडती शीर आहे. तिच्यावर ताण आला की तेल, वायू, जहाजवाहतूक, विमा, महागाई, परराष्ट्रधोरण आणि महासत्तांची धोरणे ही अस्थिर होताना दिसतात.

बदलला आहे. आधी आखाताचा प्रश्न तेलपुरवठा आणि अमेरिकेच्या संरक्षणछत्राभोवती फिरत असे. आता तसे राहिलेले नाही. चीन आर्थिकदृष्ट्या अधिक उपस्थित आहे. इराण आपली सामरिक क्षमता अधोरेखित करतो आहे. अरब देश आपले हित अधिक स्वायत्तपणे मांडू लागले आहेत. इस्रायलच्या सुरक्षेचा प्रश्न व्यापक प्रादेशिक समीकरणांत मिसळला आहे. अमेरिका आहेच; पण तिची एकहाती हमी आता पूर्वीसारखी निर्विवाद राहिलेली नाही. म्हणून भारतासमोरील आव्हान हे सध्याचे संकट निभावणे एवढेच नाही. नव्या आखाती वास्तवासाठी स्वतःची दीर्घकालीन तयारी उभी करणे हे त्याहून महत्त्वाचे आहे. त्यात पहिली गरज आहे ऊर्जा-सुरक्षेची नव्याने व्याख्या करण्याची. ऊर्जा-सुरक्षा म्हणजे फक्त तेल कुठून आणायचे हा प्रश्न नाही. ती म्हणजे पुरवठा मार्ग सुरक्षित ठेवणे, पुरेसा साठा उभारणे, विमा आणि वाहतूकसाखळीला आधार देणे, पर्यायी बंदरे आणि मार्ग यांचे नियोजन करणे, आणि धक्के बसले तरी अंतर्गत वितरण यंत्रणा सुरळीत चालू ठेवणे.

भारत हिंदी महासागरात स्वतःला महत्त्वाची सागरी शक्ती मानतो, आणि ते योग्यही आहे. परंतु सागरी शक्ती म्हणजे केवळ युद्धनौका समुद्रात पाठवणे नव्हे. व्यापारी जहाजांची सुरक्षा, जोखमीचे पूर्वमूल्यांकन, सागरी विमा, तटरक्षक आणि नौदल यांचा समन्वय, व्यापारी कंपन्यांशी संपर्क, बंदरांतील तातडीची हाताळणी, तसेच बहुपक्षीय सुरक्षायंत्रणांतील सक्रिय भूमिका या सगळ्यांचा त्यात समावेश होतो. संकटकाळात तात्पुरती पावले उचलणे एक गोष्ट; पण अशी संकटे अपेक्षित धरूनच यंत्रणा तयार ठेवणे, ही खरी राष्ट्रीय परिपक्वता.

आखाती प्रदेशातील भारताचे हितदेखील आधीसारखे मर्यादित राहिलेले नाही. हा आता फक्त तेलाचा प्रश्न राहिलेला नाही. त्या भागात भारतीय कामगार आहेत, गुंतवणूक आहे, बंदरविकासातील भागीदारी आहे, अन्नसुरक्षा आणि पुरवठासाखळीचे प्रश्न आहेत, संरक्षणसंबंध आहेत, आणि नव्या भू-आर्थिक स्पर्धेत स्वतःचे स्थान टिकवण्याची धडपड आहे. त्यामुळे भारताने या प्रदेशात स्वतःकडे केवळ ग्राहक राष्ट्र म्हणून पाहणे थांबवले पाहिजे. तो हितसंबंध असलेला, पर्याय उभे करू शकणारा, संवाद साधू शकणारा आणि आवश्यक तेथे स्वतंत्र भूमिका घेऊ शकणारा खेळाडू आहे, याची जाणीव त्याने स्वतःलाच करून द्यावी लागेल. काही जहाजांना वाट मिळाली, काही दिवसांचा तणाव ओसरला किंवा एखाद्या महासत्तेची चाल अयशस्वी ठरली, म्हणून प्रश्न मिटत नाही. उलट अशा प्रत्येक प्रसंगातून देशाने स्वतःच्या उणिवा आणि सामर्थ्याचे मोजमाप करावे लागते.

भारतासमोरचा प्रश्न म्हणून एकच. तो अजूनही प्रत्येक संकटात मार्ग काढणारा देश राहणार, की अशा संकटांचा प्रभाव आधीच मर्यादित करणारी संरचना उभी करणार. हॉर्मुझपलीकडचे वास्तव हेच आहे की आता केवळ प्रतिसाद देऊन भागणार नाही; तयारी, पर्याय आणि स्वायत्त आखाती दृष्टी या तिन्ही गोष्टी एकत्र उभ्या कराव्या लागतील. तेव्हाच सावध चाल आत्मविश्वासात बदलेल. हार्मुझने हाच मोलाचा संदेश भारताला दिलेला आहे.

मुख्य प्रशासकीय भवनाची आयुक्तांकडून पाहणी

प्रशासन अधिक कार्यक्षम, पारदर्शक आणि नागरिकाभिमुख करण्यासाठी अधिकाऱ्यांना सूचना

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी-चिंचवड महापालिकेचे नवनियुक्त आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांनी येथील मुख्य प्रशासकीय भवनातील विविध विभागांची सखोल पाहणी करत कामकाजाचा आढावा घेतला. यावेळी प्रशासन अधिक कार्यक्षम, पारदर्शक आणि नागरिकाभिमुख करण्यासाठी संबंधित अधिकाऱ्यांना त्यांनी विविध सूचना दिल्या.

या पाहणीवेळी उपसंचालक किशोर गोखले, सहआयुक्त मनोज लोणकर, मुख्य अभियंता प्रमोद ओंभासे, सहशहर अभियंता सुनील भागवानी, बापू गायकवाड, अनिल भालसाखळे, उपायुक्त राजेश आगळे, सचिन पवार, चेतना केरुरे, विशेष अधिकारी किरण गायकवाड, जनता संपर्क अधिकारी प्रफुल्ल पुराणिक यांच्यासह विभागप्रमुख, अधिकारी आणि कर्मचारी उपस्थित होते. पाहणीदरम्यान आयुक्तांनी प्रत्येक विभागातील दैनंदिन कामकाज, प्रलंबित विषय, नागरिकांच्या तक्रारी आणि त्यावरील कार्यवाही याची सविस्तर माहिती घेतली. अधिकारी व कर्मचाऱ्यांशी थेट संवाद साधत त्यांनी कामातील अडचणी, मनुष्यबळ आणि तांत्रिक सुविधांचाही आढावा घेतला. विभागांमध्ये अधिक समन्वय राखून कामकाज गतिमान करण्याच्या सूचनाही त्यांनी दिल्या.

कार्यालयीन शिस्त, स्वच्छता आणि कामकाजासाठी पूरक वातावरणावर भर देताना त्यांनी जुन्या फाईल्स आणि अनावश्यक कागदपत्रांचे ढीग हटविण्याचे निर्देश दिले. तसेच डिजिटल पद्धतींचा अधिक वापर करून कागदविरहित कामकाज वाढविण्यावरही त्यांनी भर दिला.

सकारात्मक आणि प्रेरणादायी कार्यपरिसर निर्माण झाल्यास कर्मचाऱ्यांची कार्यक्षमता वाढते आणि त्याचा थेट फायदा नागरिकांना होतो, असे आयुक्तांनी नमूद केले. सर्व अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांनी वेळेवर उपस्थित राहून शिस्तबद्ध पद्धतीने कामकाज करावे, असे स्पष्ट निर्देशही त्यांनी दिले.

दरम्यान, पुढील पंधरा दिवसांनी पुन्हा एकदा सर्व विभागांची पाहणी करून दिलेल्या सूचनांची अंमलबजावणी तपासली जाणार असल्याचे त्यांनी सांगितले. तसेच लवकरच महापालिकेच्या सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांचीही पाहणी करण्यात येणार असल्याचे स्पष्ट केले.

९६ तासांत सिलेंडर मिळणार थेट घरापर्यंत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : पुणेकरांसाठी एलपीजी गॅसचा पुरवठा आता अधिक सुरक्षित आणि सुव्यवस्थित होणार आहे. जागतिक राजकीय परिस्थितीमुळे विशेषतः इराण, इस्त्रायल आणि अमेरिका यांच्यातील तणाव आणि सध्या सुरु असलेले युद्ध जागतिक इंधन पुरवठा बाधित झाला आहे. यामुळे कच्च्या तेलाच्या आणि नैसर्गिक वायूच्या तुटवड्यामुळे एलपीजी गॅसची कमतरता निर्माण झाली, आणि काही नागरिकांनी साठेबाजी करणे सुरू केले. या पार्श्वभूमीवर पुणे जिल्हाधिकाऱ्यांनी त्वरित निर्णय घेऊन ग्राहकांसाठी नियम स्पष्ट केले आहेत.

जिल्हाधिकारी डॉ. सुहास दिवसे यांच्या मार्गदर्शनाखाली गॅस वितरण व्यवस्था सुधारण्यात आली आहे. आता घरगुती ग्राहकांना गॅस बुकिंग केल्यावर सिलेंडर थेट घरपोच मिळेल, त्यामुळे रांगा लावण्याची गरज नाही. ग्राहकांनी ओटीपी प्रणालीद्वारे गॅस बुकिंग केल्यावर पुढील ९६ तासांत सिलेंडर घरपोच मिळणे अनिवार्य राहणार आहे. ग्राहकांना सुरक्षीत वितरण सुनिश्चित केले जाणार आहे.

साठेबाजी टाळण्यासाठी प्रशासनाने एक महत्त्वाचा निर्णय घेतला आहे. ग्राहकाने एक सिलेंडर घेतल्यानंतर पुढील बुकिंगसाठी किमान २५ दिवस प्रतीक्षा करावी लागेल.

मालमत्ताकर वसुलीसाठी महापालिकेची विशेष मोहीम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी-चिंचवड महापालिकेच्या कर संकलन विभागाने मालमत्ताकर वसुलीसाठी विशेष मोहीम हाती घेतली असून नागरिकांच्या सोयीसाठी मुख्य कार्यालयासह शहरातील १८ विभागीय कर संकलन कार्यालये शनिवार, रविवार आणि सार्वजनिक सुटीच्या दिवशीही सुरू ठेवण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे नागरिकांना सुटीच्या दिवशीही मालमत्ताकर भरण्याची सुविधा उपलब्ध होणार आहे.

या महिन्यात २६ मार्च रोजी श्रीराम नवमीची सार्वजनिक सुटी असली, तरी त्या दिवशीही सर्व कर संकलन कार्यालये नागरिकांसाठी खुली राहणार आहेत. या कालावधीत

सर्व कार्यालयांतील कॅश काउंटर सकाळी ९.४५ ते सायंकाळी ५.४५ या वेळेत सुरू राहतील. कामकाजाच्या दिवशी वेळ काढणे कठीण जाणाऱ्या नागरिकांना याचा मोठा फायदा होणार आहे.

महापालिकेने ऑनलाइन पद्धतीनेही मालमत्ताकर भरण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. नागरिकांना कार्यालयात प्रत्यक्ष जाऊन किंवा महापालिकेच्या अधिकृत संकेतस्थळावरून ऑनलाइन कर भरता येणार आहे.

दरम्यान, महापालिकेच्या अभय योजनेचाही लाभ घेण्यासाठी आता अवघे १५ दिवस शिल्लक राहिले आहेत. या योजनेअंतर्गत थकीत मालमत्ताकर एकरकमी भरल्यास विलंब दंडावर तब्बल ९० टक्के सवलत दिली जात आहे. आतापर्यंत ५ लाखांहून अधिक मालमत्ताधारकांनी ८०६ कोटी ७८ लाख रुपयांचा कर भरला आहे. तसेच १ ते १४ मार्च या कालावधीत १७ हजारांहून अधिक मालमत्ताधारकांनी या योजनेचा लाभ घेतला असून, या काळात ५१ कोटी ११ लाख रुपयांचा कर जमा झाला आहे. त्यात थकबाकीदारांना सुमारे १३ कोटी रुपयांची सवलत देण्यात आल्याची माहिती उपायुक्त सचिन पवार यांनी दिली.

महापालिकेकडून एक लाख रुपयांपेक्षा अधिक थकबाकी असलेल्या निवासी आणि बिगरनिवासी मालमत्ताधारकांची नावे वृत्तपत्रात प्रसिद्ध केली जात आहेत. या यादीत बांधकाम व्यावसायिक, हॉटेल, मॉल, दुकानदार, शैक्षणिक संस्था आणि रुग्णालयांचा समावेश आहे. त्यामुळे बदनामी टाळण्यासाठी नागरिकांनी थकीत रक्कम भरून महापालिकेला सहकार्य करावे, असे आवाहन महापौर रवि लांडगे यांनी केले आहे.

महापालिका शाळांवरील विश्वास वाढवण्याचे आयुक्तांचे आवाहन

'गुढीपाडवा - पट वाढवा' अभियानाचा शुभारंभ

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : 'गुढीपाडवा - पट वाढवा' हे अभियान केवळ प्रवेशसंख्या वाढविण्यापुरते मर्यादित नसून प्रत्येक मुलापर्यंत दर्जेदार आणि सर्वसमावेशक शिक्षण पोहोचविण्याचा व्यापक प्रयत्न आहे, असे प्रतिपादन पिंपरी-चिंचवड महापालिकेचे आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांनी केले. महापालिका शाळांमधील आधुनिक सुविधा, समर्पित शिक्षकवर्ग आणि विद्यार्थीकेंद्रित उपक्रमांच्या जोरावर शिक्षणाची भक्कम पायाभरणी होत असल्याने अधिकाधिक पालकांनी आपल्या पाल्यांना महापालिका शाळांमध्ये प्रवेश द्यावा, असे आवाहनही त्यांनी केले.

राज्य शासनाच्या सूचनेनुसार गुढीपाडव्याच्या निमित्ताने चिखली येथील म्हेत्रेवाडी शाळा क्रमांक ९३ मध्ये 'गुढीपाडवा पट वाढवा' या विशेष प्रवेश अभियानाचा शुभारंभ आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांच्या हस्ते करण्यात आला. यावेळी नव्याने प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचे स्वागत करण्यात आले. या कार्यक्रमाला शिक्षण समिती सभापती रविना अंगोळकर, अतिरिक्त आयुक्त विक्रांत बगाडे, नगरसदस्य यश साने, नगरसदस्या रिटा सानप, प्रियंका कुदळे, माजी नगरसदस्य सचिन सानप, शिक्षण विभागाच्या उपआयुक्त ममता शिंदे, प्रशासन अधिकारी संगीता बांगर, मुख्याध्यापिका स्नेहल मोरे, जनता संपर्क अधिकारी प्रफुल्ल पुराणिक, शिक्षक, कर्मचारी, विद्यार्थी आणि पालक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

डॉ. सूर्यवंशी म्हणाले, गुढीपाडवा हा नवचैतन्य आणि नव्या सुरुवातीचा सण आहे. अशा शुभमुहूर्तावर या अभियानाचा प्रारंभ होत असल्याचा आनंद आहे. राज्य शासनाच्या मार्गदर्शनाखाली राबविण्यात येणारा हा उपक्रम शिक्षण क्षेत्रात सकारात्मक बदल घडवणारा आहे. महापालिका शाळांबाबत काही पालकांमध्ये गैरसमज असले, तरी प्रत्यक्षात या शाळांमध्ये गुणवत्तापूर्ण शिक्षण, आधुनिक सुविधा आणि विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी विविध उपक्रम प्रभावीपणे राबविले जातात, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.

कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला विद्यार्थिनींनी योगाच्या माध्यमातून सादर केलेली गणेशवंदना विशेष आकर्षण ठरली. सातवी आणि आठवीतील विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या योगनृत्याचे उपस्थित मान्यवरांनी कौतुक केले. आयुक्त डॉ. सूर्यवंशी यांनी संपूर्ण शाळेची पाहणी करून विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या सोयीसुविधांची माहिती घेतली.

पीसीसीओइच्या माजी विद्यार्थ्यांचा आज मेळावा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी चिंचवड कॉलेज ऑफ इंजिनिअरिंगमधील माजी विद्यार्थ्यांच्या यशोगाथांवर आधारित 'गॅलेक्सी ऑफ पीसीसीओइ स्टार' या पुस्तकाचे प्रकाशन शनिवारी, २१ मार्च रोजी सकाळी १० वाजता होणाऱ्या माजी विद्यार्थी मेळाव्यात करण्यात येणार आहे.

पिंपरी चिंचवड एज्युकेशन ट्रस्टचे अध्यक्ष ज्ञानेश्वर लांडगे यांच्या हस्ते या पुस्तकाचे प्रकाशन होणार आहे. यावेळी पीसीईटीच्या उपाध्यक्षा पद्माताई भोसले, सचिव विठ्ठल काळभोर, खजिनदार शांताराम गराडे, विश्वस्त हर्षवर्धन पाटील, उद्योजक नरेंद्र लांडगे, अजिंक्य काळभोर, कार्यकारी संचालक डॉ. गिरीश देसाई आणि पीसीसीओइचे संचालक डॉ. गोविंद कुलकर्णी उपस्थित राहणार आहेत, अशी माहिती सेंट्रल ट्रेनिंग अँड प्लेसमेंट विभागाचे प्रमुख डॉ. शितलकुमार रवंदळे यांनी दिली. पीसीसीओइ माजी विद्यार्थी संघटना आणि पीसीईटीच्या सेंट्रल ट्रेनिंग अँड प्लेसमेंट विभागाच्या वतीने या मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले आहे.

मायक्रोसॉफ्ट, गुगल, ॲपल, अमेझॉनसारख्या नामांकित कंपन्यांमध्ये उच्च पदांवर कार्यरत असलेले, परदेशातील प्रसिद्ध विद्यापीठांत उच्च शिक्षण घेणारे, स्वतःचे उद्योग उभे करणारे, संशोधन-विकास क्षेत्रात काम करणारे, तसेच सरकारी सेवेत कार्यरत असलेले माजी विद्यार्थी या पुस्तकात झळकणार आहेत.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स ॲण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

पुरंदरमध्ये शेतकरी महिलेचा दुर्दैवी मृत्यू

पिंपरी : शेतात ज्वारीची मळणी करताना डोक्याला बांधलेला स्कार्फ मशीनच्या चक्रात अडकल्याने एका शेतकरी महिलेचा दुर्दैवी मृत्यू झाला. वनपुरी (ता. पुरंदर) हद्दीत ही घटना घडली असून, या घटनेमुळे परिसरात हळहळ व्यक्त होत आहे. मंगल तुकाराम कुंभारकर (वय ५५) असे मृत महिलेचे नाव आहे. याबाबत दत्तात्रय रोहीदास यादव (रा. माळशिरस, ता. पुरंदर) यांनी जेजुरी पोलीस ठाण्यात माहिती दिली आहे. मंगल कुंभारकर या आपल्या मुलगा विकास कुंभारकर यांच्यासह माळशिरस येथील पाटीलवस्ती परिसरातील शेतात ज्वारीची मळणी करत होत्या. मळणी मशीनमध्ये कणसे टाकत असताना त्यांच्या डोक्याला बांधलेला स्कार्फ मशीनच्या चक्रात अडकला. काही क्षणातच त्या मशीनकडे जोरात ओढल्या गेल्याने गंभीर अपघात घडला. मशीनजवळ उपस्थित असलेले मशीन मालक नामदेव भानुदास बनकर (रा. राजुरी, ता. पुरंदर) यांनी तातडीने मशीन बंद करण्याचा प्रयत्न केला. मात्र, तोपर्यंत उशीर झाला होता आणि या भीषण अपघातात मंगल कुंभारकर यांचा जागीच मृत्यू झाला.

सुसाट कंटेनरची एसटीला धडक

पुणे : काळ आला होता, पण वेळ आली नव्हती, याचा प्रत्यय शुक्रवारी पुणे-सोलापूर महामार्गावर आला. पाटस जवळील हॉटेल कंचन परिसरात एका सुसाट कंटेनरने दिलेल्या धडकेमुळे ४४ प्रवाशांनी भरलेली एसटी बस थेट उलटली. या भीषण अपघातात बसचा अक्षरशः चक्काचूर झाला, मात्र सुदैवाने सर्व प्रवासी सुखरूप आहे. सोलापूरहून पुण्याच्या दिशेने निघालेली ही बस आपल्या निर्धारित वेगात धावत होती. मात्र, मागून येणाऱ्या एका कंटेनर चालकाने अतिघाईत ओव्हरटेक करण्याचा प्रयत्न केला. महामार्गावर सध्या सुरू असलेल्या रुंदीकरणाच्या कामामुळे रस्ता अरुंद झाला आहे, याचा अंदाज कंटेनर चालकाला आला नाही. त्याने बसच्या उजव्या बाजूला जोरदार धडक दिली. हा धक्का इतका तीव्र होता की, चालकाचे नियंत्रण सुटले आणि बस रस्त्यावरून खाली घसरत जाऊन पलटी झाली. अपघाताचा आवाज ऐकताच ग्रामस्थांनी बसच्या खिडक्यांच्या काचा फोडून आणि आपत्कालीन दरवाजातून एका-एका प्रवाशाला बाहेर काढण्यात आले.

पीएमआरडीएकडून २६१ कोटींच्या चार मिसिंग लिंक रस्त्यांना गती

चाकण वाहतूक कोंडीवर कायमचा उपाय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

चाकण : पुणे-नाशिक महामार्गावरील चाकण परिसरातील वाढती वाहतूक कोंडी कमी करण्यासाठी पुणे महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने (पीएमआरडीए) मोठा निर्णय घेतला आहे. सुमारे २६१ कोटी रुपये खर्चून चार महत्त्वाच्या मिसिंग लिंक रस्त्यांचा विकास करण्यात येणार असून, त्यामुळे तळेगाव चौक, आंबेठाण, आळंदी फाटा आणि चाकण एमआयडीसी परिसरातील वाहतूक सुरळीत होण्यास मदत होणार आहे.

या प्रकल्पांतर्गत हिंगणे चौक ते फोक्सवॅगन कंपनी परिसर, खराबवाडी दरम्यान सुमारे ९०० मीटर लांबीचा रस्ता तयार करण्यात येणार आहे. या रस्त्यामुळे एमआयडीसी टप्पा ३ ला थेट जोडणी मिळणार आहे. तसेच नाणेकरवाडी ते समृद्धी सीएनजी पंप दरम्यान १.२ किलोमीटर लांबीचा नवीन मार्ग विकसित केला जाणार असून, तो राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ६० ला जोडला जाणार आहे.

याशिवाय मेदनकरवाडी ते रासे फाटा दरम्यान सुमारे २.५ किलोमीटरचा महत्त्वाचा दुवा तयार करण्यात येणार आहे. हा मार्ग तळेगाव-चाकण वाहतुकीसाठी पर्यायी पर्याय ठरणार आहे. तसेच वेस्टर्न बायपासअंतर्गत चाकण एमआयडीसी टप्पा ५ ते जुना मुंबई-पुणे महामार्ग यांना जोडणारा सुमारे ६० मीटर रुंद रस्ता उभारण्याचेही नियोजन करण्यात आले आहे.

सध्या चाकण परिसरात सकाळ-संध्याकाळच्या गर्दीच्या वेळेत वाहनांच्या लांबच लांब रांगा लागतात. अनेकांना दीड ते दोन तास वाहतूक कोंडीत अडकून राहावे लागते. नव्या लिंक रस्त्यांमुळे वाहनांना पर्यायी मार्ग उपलब्ध होणार असल्याने कोंडी कमी होण्यास मदत होईल. परिणामी इंधन बचत, वेळेची बचत आणि अपघातांचे प्रमाण घटण्याची शक्यता व्यक्त होत आहे.

या प्रकल्पासाठी आवश्यक भूसंपादन प्रक्रिया सुरू झाली असून, काम एका वर्षात पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे. तसेच मार्गातील अनधिकृत बांधकामांवरही कारवाई केली जाणार असल्याची माहिती समोर आली आहे.

शेतातच गुढी उभारून मेंढपाळांचा गुढीपाडवा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पारगाव : आंबेगाव तालुक्याच्या पूर्व भागात स्थलांतरित जीवन जगणाऱ्या धनगर मेंढपाळांनी यंदाही शेतातच गुढी उभारून गुढीपाडव्याचा सण उत्साहात साजरा केला. अहिल्यानगर जिल्ह्यातील ढवळपुरी, पळशी, वनकुटे आदी भागांतील धनगर बांधव चाऱ्याच्या शोधात या भागात दाखल झाले आहेत.

गावापासून दूर शेतशिवारातील वाड्यांवर वास्तव्यास असलेल्या या मेंढपाळांनी आपल्या तात्पुरत्या निवाऱ्याशेजारी गुढी उभारून मराठी नववर्षाचे स्वागत केले. पारंपरिक पद्धतीने गुढीपूजन करत कुटुंबातील सर्व सदस्यांनी सण साजरा केला. महिलांनी पूजा केली, तर लहान मुलांपासून ज्येष्ठांपर्यंत सर्वांनी आनंदाने सहभाग घेतला.

गुढीपाडव्याच्या निमित्ताने शेतातील वाड्यावरच पुरणपोळीचा बेत आखण्यात आला होता. निसर्गाच्या सान्निध्यात, शेळ्या-मेंढ्यांच्या सहवासात आणि कुटुंबासमवेत साजरा झालेला हा सण त्यांच्या जीवनशैलीचे वेगळेपण अधोरेखित करणारा ठरला. यंदा चाऱ्याचा प्रश्न गंभीर असल्याने मेंढपाळांपुढे अनेक अडचणी उभ्या ठाकल्या आहेत. उन्हाळ्याची तीव्रता वाढल्यामुळे जनावरांसाठी चाऱ्याची उपलब्धता कमी झाली आहे. पूर्व भागातील शेतकरी सहकार्य करत असल्याने काहीसा दिलासा मिळत असल्याचे धनगर मेंढपाळ देवराम तिखुळे यांनी सांगितले.

अॅड. राजेंद्र उमाप यांचा सत्कार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

आळंदी : वडमुखवाडी येथील श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज थोरल्या पादुका मंदिर ट्रस्टतर्फे श्री ज्ञानेश्वर महाराज संस्थान समितीच्या पालखी सोहळा प्रमुखपदी निवड झाल्याबद्दल अॅड. राजेंद्र उमाप यांचा सत्कार करण्यात आला. ट्रस्टचे संस्थापक अध्यक्ष अॅड. विष्णू तापकीर यांच्या हस्ते शाल व श्रीफळ देऊन त्यांचा गौरव करण्यात आला. यावेळी मंदिराच्या कलशारोहणासाठी अॅड. विष्णू तापकीर यांनी दोन तोळे सुवर्णदान जाहीर केले.

गुढीपाडव्याच्या मुहूर्तावर आपल्या आई-वडिलांच्या स्मरणार्थ त्यांनी ३ लाख २५ हजार रुपयांचा धनादेश ट्रस्टकडे सुपूर्द केला. हा धनादेश ट्रस्टचे खजिनदार दत्तात्रय गायकवाड यांच्याकडे देण्यात आला.

अॅड. तापकीर यांनी हे सुवर्णदान चऱ्होली गावचे माजी सरपंच दिवंगत भिकोबा शंकर तापकीर आणि दिवंगत भीमाबाई भिकोबा तापकीर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ दिले. श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज यांच्या सप्तशतकोत्तर सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त थोरल्या पादुका मंदिरात भव्य कलशारोहण सोहळ्याचे आयोजन करण्यात येणार आहे.

या उपक्रमासाठी सुमारे ३० तोळे, म्हणजेच सुमारे ३०० ग्रॅम सोन्याची आवश्यकता असल्याचे ट्रस्टतर्फे सांगण्यात आले. या पवित्र कार्यासाठी भाविकांनी सुवर्णदान किंवा रोख देणगी देऊन आपला सहभाग नोंदवावा, असे आवाहन अॅड. विष्णू तापकीर आणि खजिनदार दत्तात्रय गायकवाड यांनी केले आहे. या प्रसंगी चंद्रकांत मोरे, साहेबराव काशीद, किरण बारवकर आदी मान्यवर उपस्थित होते.

राजगुरुनगरच्या विकासासाठी २०० कोटी

गुढीपाडवा बैठकीत नगराध्यक्षांची माहिती

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरुनगर : शहराच्या सर्वांगीण विकासासाठी २०० कोटी रुपयांचा विशेष विकास आराखडा उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्याकडे पाठविण्यात आला असून, त्याला लवकरच मंजुरी मिळण्याची शक्यता असल्याची माहिती नगराध्यक्ष मंगेश गुंडाळ यांनी दिली. गुढीपाडव्याच्या निमित्ताने शनी मारुती मंदिरात आयोजित यात्रा समितीच्या नियोजन बैठकीत ते बोलत होते. या बैठकीत शहरातील विविध विकासकामांबरोबरच मंदिरांचे थकीत कर माफ करण्याचे प्रस्ताव, शहरासाठी 'मास्टर प्लॅन' तयार करणे आणि सर्वांगीण विकासाला गती देण्याबाबत सविस्तर चर्चा झाली.

नगराध्यक्ष मंगेश गुंडाळ म्हणाले, शहरातील अनेक मंदिरांचे कर थकीत असून त्याबाबत करमाफीचे प्रस्ताव तयार करण्यात आले आहेत. सर्व नगरसेवकांच्या संमतीने मंदिर करमाफीचा निर्णय करण्याचा प्रयत्न सुरू आहे. तसेच, शहराच्या नियोजनबद्ध विकासासाठी 'मास्टर प्लॅन' तयार करण्यात आला असून सर्वांना सोबत घेऊन विकासकामे केली जातील. मुख्याधिकारी अंबादास गर्कळ यांनीही शहरातील विकासकामे लवकर पूर्ण करण्यासाठी प्रयत्न सुरू असल्याचे सांगितले.

यात्रा नियोजनात नगरपरिषदेच्या वतीने पूर्ण सहकार्य केले जाईल, तसेच सर्व नगरसेवकांच्या सहभागातून शहराच्या विकासाला चालना दिली जाईल, असे त्यांनी नमूद केले.

जिल्हा सहकारी बोर्डाचे अध्यक्ष हिरामण सातकर यांनी राजगुरुनगर ही तालुक्याची राजधानी असल्याने शहराच्या विकासासाठी भक्कम आणि दूरदृष्टीचे नियोजन आवश्यक असल्याचे सांगितले. जाती-पातीचे आणि पक्षीय राजकारण बाजूला ठेवून सर्वांनी एकत्र येत विकासाला प्राधान्य द्यावे, असे आवाहन त्यांनी केले. यावेळी पुणे जिल्हा आणि खेड तालुक्याच्या विकासासाठी भरीव निधी उपलब्ध करून देणारे माजी उपमुख्यमंत्री स्वर्गीय अजित पवार यांना श्रद्धांजली वाहण्यात आली.

बैठकीला उपनगराध्यक्ष मनोहर सांडभोर, माजी सरपंच शांताराम घुमटकर, प्रदीप कासवा, बाजार समितीचे माजी सभापती विनायक घुमटकर, नगरसेवक अमोल वाळुंज, निलेश घुमटकर, कुमार सांडभोर, सिद्धी शेळके, श्वेता ढोले, सुप्रिया पिंगळे, आशा गुंडाळ, गणेश घुमटकर, सचिन मधवे, सागर सातकर, नरेंद्र थिगळे, मारुती सातकर, खंडू थिगळे यांच्यासह शहरातील नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

लोणीत गुढीपाडव्याला पंचांग वाचन; चांगल्या पावसाचा वर्तवला अंदाज

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : आंबेगाव तालुक्याच्या पूर्व भागातील लोणी, धामणी आणि शिरदाळे या गावांत गुढीपाडव्याच्या मुहूर्तावर पंचांग वाचनाची शेकडो वर्षांची परंपरा आजही जपली जात आहे. मराठी नववर्षाच्या पहिल्याच दिवशी होणाऱ्या या पंचांग वाचनाला ग्रामस्थ आणि शेतकरी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहिले.

गुढी उभारल्यानंतर ग्रामस्थ गावातील ग्रामदैवताच्या मंदिर परिसरात एकत्र आले. यावेळी पंचांगाचे पूजन करून नव्या संवत्सराचे नाव, वर्षफल, पर्जन्यमान, हवामान, आरोग्यविषयक अंदाज आणि राजकीय परिस्थिती यांचे वाचन करण्यात आले. तसेच वर्षभरातील सण, साडेतीन मुहूर्त आणि सुवर्णखरेदीचे शुभ दिवस यांचीही माहिती देण्यात आली.

ग्रामीण भागात पंचांग वाचनाला विशेष महत्त्व असून शेतकरी वर्षभरातील शेतीचे नियोजन या अंदाजाच्या आधारे करत असतात. त्यामुळे संवत्सर फल ऐकण्यासाठी जेष्ठ नागरिकांसह तरुणांचीही मोठी उपस्थिती होती.

कार्यक्रमाच्या शेवटी सर्वांना ज्वारीचे दाणे वाटण्यात आले. हे दाणे दोन-दोन असे जोडून वाढविण्याची पारंपरिक पद्धत असून, दाणा वाढणे हे शुभ, तर न वाढणे अशुभ मानले जाते.

यंदाच्या पंचांगानुसार पर्जन्यमान समाधानकारक राहणार असून प्रत्येक ऋतूत चांगला पाऊस होण्याचा अंदाज व्यक्त करण्यात आला. काही भागांत अतिवृष्टीचीही शक्यता वर्तविण्यात आली आहे. ऑगस्टच्या सुरुवातीला पाऊस काहीसा कमी राहील; मात्र उत्तरार्धात त्याची भरपाई होईल, असे पंचांग वाचक काका भालेराव आणि संजय तांबे यांनी सांगितले. जुलै आणि ऑगस्ट महिन्यात नदी, नाले आणि धरणे जलमय होतील, असाही अंदाज वर्तविण्यात आला.

राजगुरू महाविद्यालयात वाणिज्य महोत्सव

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरुनगर : खेड तालुका शिक्षण प्रसारक मंडळाच्या हुतात्मा राजगुरू महाविद्यालयात वाणिज्य विभागातर्फे १६ ते १८ मार्चदरम्यान 'कॉर्पोरेट' या संकल्पनेवर आधारित वाणिज्य महोत्सव उत्साहात पार पडला. महोत्सवात व्यवसायाभिमुख आणि सांस्कृतिक अशा विविध उपक्रमांना विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. या महोत्सवात बिझनेस गेम्स, सांस्कृतिक कार्यक्रम, रांगोळी स्पर्धा, रेखाचित्र स्पर्धा, अॅड-मॅड शो, पोस्टर स्पर्धा आणि फॅशन शो अशा विविध स्पर्धा व उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.

महोत्सवाचे उद्घाटन युवा उद्योजक तथा मोनार्च ग्रुप ऑफ हॉटेल्सचे प्रमुख सीएस राहुल टाकळकर यांच्या हस्ते झाले. यावेळी संस्थाध्यक्ष अॅड. देवेंद्र बुट्टे पाटील, उपाध्यक्ष नानासाहेब टाकळकर, संचालक बाळासाहेब लिंभोरे, प्राचार्य डॉ. शिरीष पिंगळे, डॉ. शिल्पा जगताप, डॉ. पायल ओसवाल, प्रा. प्रियंका बालघरे आणि डॉ. गणेश धुमाळ उपस्थित होते.

उद्घाटनप्रसंगी बोलताना राहुल टाकळकर यांनी उद्योजक होण्यासाठी कठोर परिश्रम, जिद्द आणि नियमित अभ्यास यांचे महत्त्व अधोरेखित केले. विद्यार्थ्यांनी केवळ नोकरीच्या मागे न लागता नाविन्य, कल्पकता आणि धाडस यांच्या बळावर उद्योजकतेकडे वळावे, असे आवाहन त्यांनी केले.

संस्थाध्यक्ष अॅड. देवेंद्र बुट्टे पाटील यांनी वाणिज्य शाखेचे बदलत्या बाजारपेठेतील महत्त्व आणि रोजगाराच्या विविध संधींबाबत विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. चाकण एमआयडीसी आणि कृषी क्षेत्राच्या माध्यमातून उद्योग व रोजगाराच्या नव्या संधी शोधण्याचे आवाहनही त्यांनी केले. महोत्सवातील विविध स्पर्धांमध्ये प्रथम क्रमांक मिळविणाऱ्या छकुली केदारी, हर्षदा पवार, श्रावणी जैद, हर्षल गेडाम, प्राजक्त आवारी, प्रतीक्षा आवारी, विलास सरडे, सिद्धी भदाणे, ओंकार सांडभोर आणि श्रीमंत हातागळे या विद्यार्थ्यांचा सन्मानचिन्ह देऊन गौरव करण्यात आला.

या तीन दिवसीय महोत्सवाचे आयोजन वाणिज्य विभागप्रमुख डॉ. गणेश धुमाळ यांच्यासह डॉ. रूपाली कातोरे, प्रा. हेमलता चौधरी, प्रा. राजश्री सावंत, डॉ. तृप्ती दळवी, प्रा. जयश्री गोगावले आणि प्रा. ओंकार टाकळकर यांनी केले.

पंचक्रोशीतील नागरिकांची मोठ्या संख्येने कार्यक्रमाला उपस्थिती

मुक्तादेवी यात्रेनिमित्त वळतीत लोकनाट्य तमाशाला प्रतिसाद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पारगाव : वळती (ता. आंबेगाव) येथील ग्रामदैवत मुक्तादेवी यात्रेनिमित्त आयोजित लोकनाट्य तमाशा कार्यक्रमाला यंदा तमाशा रसिकांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. निलेशकुमार अहिरेकर आणि रूपाली पाटील पुणेकर यांच्या रंगतदार सादरीकरणाने प्रेक्षकांना अक्षरशः मंत्रमुग्ध केले. वळतीसह पंचक्रोशीतील मोठ्या संख्येने नागरिकांनी या कार्यक्रमाला उपस्थिती लावली. विशेष म्हणजे तमाशाचा कार्यक्रम शांततेत आणि उत्साहपूर्ण वातावरणात पार पडला.

वळती हे कलाप्रेमी गाव म्हणून ओळखले जाते. या भागातील यात्रा हंगामाची सुरुवात मुक्तादेवी यात्रेपासून होत असल्याने या सोहळ्याला विशेष महत्त्व आहे. दरवर्षीप्रमाणे यंदाही ग्रामस्थांच्या वतीने मनोरंजनासाठी लोकनाट्य तमाशाचे आयोजन करण्यात आले होते.

सलग दुसऱ्या वर्षी निलेशकुमार अहिरेकर आणि रूपाली पुणेकर यांच्या तमाशा फडाने उपस्थितांची मनं जिंकली. पारंपरिक लावण्या, वगनाट्य, विनोदी फड आणि ढोलकीच्या ठेक्यावर सादर झालेल्या विविध कलाप्रकारांनी कार्यक्रम रंगला. विशेषतः रूपाली पाटील पुणेकर यांच्या लावण्यांना रसिकांनी जोरदार दाद दिली.

या तमाशामागे प्रसिद्ध ढोलकीपट्टू प्रकाश अहिरे यांचे मार्गदर्शन लाभत आहे. त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली निलेश आणि किशोर अहिरे तमाशाचा कारभार सांभाळत आहेत. विशेष म्हणजे अहिरेकर कुटुंबातील तब्बल नऊ सदस्य या लोकनाट्यात विविध भूमिका साकारत असून, कुटुंबपरंपरेने ही लोककला जपली जात आहे. तमाशाच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी किशोर अहिरे यांच्याकडे असून त्यांनी बीसीएस, बीएडपर्यंत शिक्षण घेतले आहे. तर निलेशकुमार अहिरे यांनी बीसीएचे शिक्षण पूर्ण केले आहे. उच्च शिक्षण घेत असतानाही पारंपरिक कलेची ओढ कायम ठेवत त्यांनी तमाशा क्षेत्रात आपली वेगळी ओळख निर्माण केली आहे.

वारकरी संप्रदायाची पार्श्वभूमी असलेल्या अहिरेकर कुटुंबाने तमाशातील पारंपरिक बाज जपत आधुनिकतेची योग्य सांगड घातली आहे. त्यामुळे त्यांचा तमाशा अल्पावधीतच ग्रामीण भागात लोकप्रिय ठरत असून रसिकांची पसंती मिळवत आहे.

क्रीडा विकासाला ७७ लाखांचा निधी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरूनगर : खेड तालुक्याच्या सर्वांगीण विकासासाठी सातत्याने प्रयत्नशील असलेले आमदार बाबाजी काळे यांनी पुन्हा एकदा आपल्या कार्यक्षम नेतृत्वाची छाप उमटवली आहे. त्यांच्या ठोस पाठपुराव्यामुळे जिल्हा वार्षिक योजना सन २०२५-२६ अंतर्गत क्रीडा विभागामार्फत खेड तालुक्यासाठी ७७ लाख रुपयांचा निधी मंजूर करण्यात आला आहे.

या निधीतून तालुक्यातील ११ गावांमध्ये आधुनिक ओपन जिम व व्यायामशाळा साहित्य उभारले जाणार असून, ग्रामीण भागातील युवकांना शहरांप्रमाणे सुविधा उपलब्ध करून देण्याचा महत्त्वपूर्ण निर्णय प्रत्यक्षात येणार आहे. ग्रामपंचायत कोये, वाकी बु., कडाचीवाडी, गोसासी, जैदवाडी, रोहकल, पाडळी, शिरोली, वाळद या गावांमध्ये ओपन जिम उभारण्यात येणार असून, तालुका क्रीडा संकुल आणि महात्मा गांधी विद्यालय, राजगुरूनगर येथे अत्याधुनिक व्यायामशाळा साहित्य बसविण्यात येणार आहे. आजच्या पिढीला निरोगी आणि सक्षम बनवण्यासाठी क्रीडा सुविधा गावागावात पोहोचणे अत्यंत गरजेचे आहे.

आमदार बाबाजी काळे यांनी केवळ आश्वासने न देता प्रत्यक्ष निधी आणून विकासकामे राबविण्याची आपली भूमिका पुन्हा अधोरेखित केली आहे. त्यांच्या या प्रयत्नांमुळे खेड तालुक्यात क्रीडा क्षेत्राला नवी दिशा मिळणार असून, भविष्यातील खेळाडू घडण्यासाठी भक्कम पाया निर्माण होणार आहे.

सारांश वृत्त

पंजाब, हरियाणाच्या काही भागांमध्ये पाऊस

श्रीनगर : गुचंदीगड शुक्रवारी पंजाब आणि हरियाणाच्या काही भागांमध्ये पावसाने जोरदार तडाखा दिला, तर तापमान सामान्य पातळीपेक्षा कमी राहिले. सलग दुसऱ्या दिवशीही चंदीगडमध्ये दिवसभर पावसाने जोरदार मारा केला असून, या पावसामुळे येथील तापमानात मोठी घट झाली आहे. या दोन राज्यांमध्ये पाऊस झालेल्या इतर ठिकाणांमध्ये अंबाला, पंचकुला, मोहाली, पतियाळा, रूपनगर यांचा समावेश होता.

१०० हून अधिक फरार गुन्हेगारांना अटक

थ्रिसूर (केरळ) : थ्रिसूर ग्रामीण पोलिसांनी शुक्रवारी सांगितले की, न्यायालयाने वेगवेगळ्या मुदतीच्या तुरुंगवासाची शिक्षा सुनावल्यानंतर अनेक वर्षांपासून फरार असलेल्या १०० हून अधिक दोषींना त्यांनी पकडले आहे. पोलिसांनी सांगितले की, पकडलेल्यांमध्ये २००१, २००७ आणि २००९ मधील प्रकरणांमध्ये शिक्षा झालेल्या दोषींचा समावेश आहे. ग्रामीण जिल्हा पोलीस प्रमुख बी. कृष्णकुमार यांच्या नेतृत्वाखाली 'ऑपरेशन आयर्न ग्रिप' नावाच्या विशेष तपासणी मोहिमेतून दोषींना पकडण्यात आले, असे त्यात म्हटले आहे.

हिमंता सरमा यांचा उमेदवारी अर्ज दाखल

गुवाहाटी : आसामचे मुख्यमंत्री हिमंता बिस्वा सरमा यांच्यासोबत शुक्रवारी जलुकबारी मतदारसंघातून उमेदवारी अर्ज दाखल करताना उपस्थित असलेल्या त्यांच्या पत्नी आणि मुलाने, त्यांना पाठिंबा देण्यासाठी मोठ्या संख्येने लोक उपस्थित राहिलेले पाहून "खूप आनंद" झाल्याचे सांगितले. त्यांच्या पत्नी रिनिकी भुयान शर्मा यांनी हा प्रसंग 'आमच्यासाठी एक अत्यंत आनंदाचा क्षण' असल्याचे वर्णन केले. "जालुकबारीचे लोक हिमंताला कुटुंबाचा प्रमुख मानतात आणि ही मोठी गर्दी त्याच्याप्रती त्यांचा पाठिंबा आणि आशीर्वाद दर्शवते," असे त्या म्हणाल्या.

युद्ध ऊर्जा क्षेत्रापर्यंत पोहोचल्याने तणाव वाढला

कुवेतच्या तेल शुद्धीकरण केंद्रावर हल्ला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली/तेहरान : पश्चिम आशियातील संघर्ष आता केवळ रणांगणापुरता मर्यादित राहिलेला नाही; तो थेट तेल-गॅस केंद्रांपर्यंत पोहोचला आहे. कुवेतच्या अत्यंत महत्त्वाच्या मिना अल-अहमदी तेल शुद्धीकरण केंद्रावर शुक्रवारी पुन्हा ड्रोन हल्ला झाला आणि तेथील काही युनिट्समध्ये आग लागल्याने आखाती प्रदेशासह जागतिक ऊर्जा बाजारातही खळबळ उडाली. हा हल्ला सलग दुसऱ्या दिवशी झाल्याने युद्धाची तीव्रता, त्याची व्याप्ती आणि त्याचे दूरगामी आर्थिक परिणाम याविषयीची चिंता प्रचंड वाढली आहे.

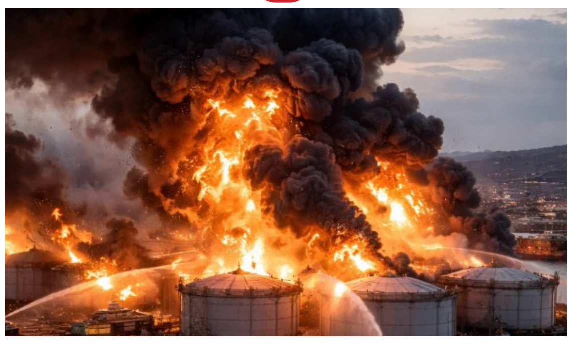

कुवेती अधिकाऱ्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, मिना अल-अहमदी रिफायनरीवर इराणी ड्रोननी हल्ला केल्यानंतर काही कार्यरत विभागांमध्ये आग लागली. अग्निशमन दलाने तातडीने नियंत्रणाचे प्रयत्न सुरू केले असून, प्राथमिक टप्प्यात कोणतीही जीवितहानी झालेली नसल्याचे सांगण्यात आले. हीच रिफायनरी गुरुवारीही लक्ष्य झाली होती.

सलग दोन दिवस झालेले हल्ले हे योगायोग नसून आखाती देशांच्या ऊर्जा पायाभूत सुविधांवर दबाव वाढविण्याची रणनीती असल्याचे मानले जात आहे.

या घडामोडींची पार्श्वभूमी अधिक गंभीर आहे. इस्रायलने इराणच्या साउथ पार्स गॅस क्षेत्रावर हल्ला केल्यानंतर इराणने आखाती देशांतील ऊर्जा प्रकल्पांना लक्ष्य करण्यास सुरुवात केल्याचे वृत्त आहे. साउथ पार्स हे जगातील सर्वांत मोठ्या नैसर्गिक वायू क्षेत्रांपैकी एक मानले जाते. त्यावरच्या हल्ल्यानंतर इराणकडून कुवेत, कतार, सौदी अरेबिया आणि संयुक्त अरब अमिरातीतील ऊर्जा स्थळांवर प्रत्युत्तरात्मक कारवाया वाढल्याचे अनेक वृत्तसंस्थांनी नोंदवले आहे.

इस्रायलचे पंतप्रधान बेंजामिन नेतान्याहू यांनी इराणच्या ऊर्जा प्रकल्पांवरील कारवायांबाबत इस्रायलने स्वतंत्र भूमिका घेतल्याचे संकेत दिले आहेत. या संघर्षामुळे केवळ लष्करी मोर्चावरच नव्हे, तर आर्थिक आणि सामरिक पातळीवरही मोठी उलथापालथ घडू लागली आहे. विशेषतः आखातातील तेल शुद्धीकरण केंद्रे, गॅस प्रकल्प आणि निर्यात केंद्रे हल्ल्याच्या टप्प्यात आल्याने जागतिक पुरवठा साखळीवर गंभीर परिणाम होण्याची भीती आहे.

कुवेतमधील मिना अल-अहमदी आणि मिना अब्दुल्ला या रिफायनरींनाही यापूर्वी फटका बसला होता. कतारमधील रास लाफान एलएनजी केंद्र, सौदी अरेबियातील प्रकल्प आणि यूएईमधील सुविधा यांनाही लक्ष्य करण्यात आल्याचे वृत्त आहे. त्यामुळे हा संघर्ष आता दोन देशांतील मर्यादित युद्ध न राहता संपूर्ण आखाती आर्थिक संरचनेला हादरा देणारा बनत असल्याचे स्पष्ट होत आहे.

ऊर्जा क्षेत्रावरील हल्ल्यांचा फटका लगेचच बाजारावर दिसू लागला. ब्रेंट कच्च्या तेलाच्या किमती व्यवहारादरम्यान प्रति बॅरल ११९.१३ डॉलरपर्यंत झेपावल्या होत्या, जरी नंतर त्या काहीशा खाली आल्या. तरीही या उसळीने जागतिक बाजारातील अस्थिरता, महागाईचा दबाव आणि पुरवठा संकटाची भीती अधोरेखित केली. युरोपमधील नैसर्गिक वायू दरांतही मोठी वाढ झाल्याचे वृत्त आहे. इस्रायली हल्ल्यांमुळे तेहरानमध्येही स्फोटांचे आवाज घुमले, तर इस्रायलमध्ये हवाई हल्ल्यांच्या इशाऱ्यांचे सायरन वाजले. म्हणजेच युद्धाचा व्याप एका मर्यादित सीमारेषेबाहेर जाऊन बहुप्रांत, बहुस्तरीय आणि दीर्घकालीन संघर्षात रूपांतरित होत असल्याची चिन्हे दिसत आहेत.

राजस्थानमध्ये मोठा प्रशासकीय फेरबदल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जयपूर : राजस्थान सरकारने गुरुवारी रात्री मोठा प्रशासकीय फेरबदल करत २५ आयएएस आणि ९ आयपीएस अधिकाऱ्यांच्या बदल्यांचे आदेश जारी केले. मुख्यमंत्री कार्यालय, महसूल, सार्वजनिक आरोग्य अभियांत्रिकी, नगरविकास, शिक्षण, ऊर्जा आणि पोलीस प्रशासन या महत्त्वाच्या विभागांत या बदल्या करण्यात आल्या.

मुख्यमंत्री कार्यालयातील अतिरिक्त मुख्य सचिव अखिल अरोरा यांना सार्वजनिक आरोग्य अभियांत्रिकी विभागाच्या अतिरिक्त जबाबदारीतून मुक्त करण्यात आले असून, ते आता केवळ मुख्यमंत्री कार्यालयाचे कामकाज पाहणार आहेत. ऊर्जा विभागाचे प्रमुख असलेले अतिरिक्त मुख्य सचिव अजिताभ शर्मा यांची महसूल मंडळाच्या अध्यक्षपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे. राजेश कुमार यादव यांच्याकडे शालेय आणि संस्कृत शिक्षण विभागाची जबाबदारी देण्यात आली आहे. याच फेरबदलात व्ही. सरवण कुमार यांची जयपूरचे विभागीय आयुक्त म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. आरती डोगरा यांच्याकडे ऊर्जा सचिवपदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपवण्यात आला आहे. काही विभागांमध्ये जबाबदाऱ्या बदलून प्रशासन अधिक गतिमान करण्याचा सरकारचा प्रयत्न असल्याचे या आदेशातून दिसून येते.

पोलीस प्रशासनातही बदल करत ९ आयपीएस अधिकाऱ्यांची बदली करण्यात आली. त्यात संजिव नैन यांची जयपूर ग्रामीणचे एसपी पदावरून डीसीपी (क्राइम), जयपूर आयुक्तालय येथे नियुक्ती करण्यात आली, तर हनुमान प्रसाद मीना यांना जयपूर ग्रामीणचे एसपी करण्यात आले. योगेश गोयल यांची डीसीपी (ट्रॅफिक), जयपूर म्हणून नियुक्ती झालीनआहे.

या निर्णयाला विशेष महत्त्व यासाठी आहे की, १४ मार्च २०२६ रोजीच राजस्थान सरकारने ६४ आयपीएस अधिकाऱ्यांच्या मोठ्या बदल्या केल्या होत्या. त्यानंतर अवघ्या सहा दिवसांत दुसरी यादी जाहीर झाल्याने राज्यातील प्रशासनात व्यापक पुनर्रचना सुरू असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

जम्मू विद्यापीठासमोर एबीव्हीपीचे आंदोलन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जम्मू : राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० अंतर्गत सुधारित पदव्युत्तर राज्यशास्त्र अभ्यासक्रमात पाकिस्तानचे माजी अध्यक्ष मुहम्मद अली जिना यांच्यावरील प्रकरणाचा समावेश केल्याच्या निषेधार्थ एबीव्हीपीने शुक्रवारी जम्मू विद्यापीठासमोर आंदोलन केले. अभ्यासक्रमातील हा धडा तातडीने काढून टाकावा, अशी मागणी आंदोलकांनी केली.

एबीव्हीपी जम्मू-काश्मीरचे सचिव सन्नक श्रीवत्स यांच्या नेतृत्वाखाली कार्यकर्ते विद्यापीठ परिसरात जमले. त्यांनी प्रशासनाविरोधात घोषणाबाजी करत 'अल्पसंख्याक आणि राष्ट्र' या पेपरअंतर्गत 'आधुनिक भारतीय राजकीय विचार' या मॉड्यूलमधून जिनांवरील धडा हटवण्याची मागणी केली. आंदोलनादरम्यान जिनांचे पोस्टर फाडण्यात आले आणि मागणी मान्य न झाल्यास आंदोलन आणखी तीव्र करण्याचा इशाराही देण्यात आला.

एबीव्हीपीने अभ्यासक्रमातील या समावेशावर तीव्र आक्षेप घेत, फाळणीशी संबंधित आणि द्विराष्ट्रवादाशी जोडल्या जाणाऱ्या व्यक्तींना 'अल्पसंख्याकांचे प्रतिनिधी' म्हणून सादर करणे चिंताजनक असल्याचे म्हटले. शैक्षणिक स्वातंत्र्याच्या नावाखाली राष्ट्रीय भावनांकडे दुर्लक्ष होता कामा नये, अशी भूमिका संघटनेने मांडली. मात्र, जम्मू विद्यापीठाने हा समावेश पूर्णपणे शैक्षणिक असल्याचे स्पष्ट केले.

या मॉड्यूलमध्ये केवळ जिना नव्हे, तर सर सय्यद अहमद खान, मुहम्मद इक्बाल, विनायक दामोदर सावरकर, एम. एस. गोळवलकर, महात्मा गांधी, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, जवाहरलाल नेहरू आणि सरदार पटेल यांसारख्या विविध विचारवंतांचाही समावेश आहे. योग्य अयोग्य यातील फरक ओळखता यावा, हा यामागील उद्देश असल्याचे विद्यापीठाने म्हटले आहे.

नितीश कुमार पुन्हा जेडीयूच्या अध्यक्षपदी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पाटणा : जनता दल (युनायटेड) च्या राष्ट्रीय अध्यक्षपदासाठी बिहारचे ज्येष्ठ नेते नितीश कुमार यांनी गुरुवारी उमेदवारी अर्ज दाखल केला असून, ते या पदावर पुन्हा कायम राहणार असल्याचे जवळपास निश्चित मानले जात आहे. पक्षाच्या सर्वोच्च पदासाठी अर्ज दाखल करणारे ते एकमेव उमेदवार असल्याने, अर्ज मागे घेण्याची मुदत संपल्यानंतर त्यांची बिनविरोध निवड जाहीर होण्याची शक्यता आहे. पक्षाच्या कार्यक्रमानुसार अर्ज मागे घेण्याची अंतिम तारीख २२ मार्च २०२६ असून, औपचारिक घोषणा २४ मार्च रोजी होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे.

दिल्लीतील पक्षाच्या केंद्रीय कार्यालयात जेडीयूचे कार्याध्यक्ष संजय कुमार झा, बिहारचे ग्रामीण विकास मंत्री श्रवण कुमार, विधान परिषद सदस्य संजय गांधी आणि इतर नेत्यांनी पक्षाचे निवडणूक अधिकारी व माजी खासदार अनिल प्रसाद हेगडे यांच्याकडे नितीश कुमार यांच्या वतीने नामनिर्देशनपत्र सादर केले. या प्रक्रियेतून पक्षांतर्गत नितीश कुमार यांच्याभोवती असलेला एकमुखी पाठिंबा पुन्हा स्पष्ट झाला आहे.

नितीश कुमार यांनी एप्रिल २०१६ मध्ये ज्येष्ठ समाजवादी नेते शरद यादव यांच्यानंतर जेडीयूच्या राष्ट्रीय अध्यक्षपदाची सूत्रे स्वीकारली होती. त्यानंतर २०१९ मध्ये त्यांची पुन्हा निवड झाली. पुढे २०२० मध्ये त्यांनी आरसीपी सिंह यांच्यासाठी मार्ग मोकळा करत पदाचा राजीनामा दिला होता. नंतर डिसेंबर २०२३ मध्ये केंद्रीय मंत्री राजीव रंजन सिंह ऊर्फ ललन सिंह यांच्यानंतर त्यांनी पुन्हा पक्षाध्यक्षपदाची धुरा स्वीकारली. आता २०२५-२८ या कार्यकाळासाठी त्यांची निवड झाल्यास हा त्यांच्या नेतृत्वावरील पक्षाचा पुनःश्च ठाम विश्वास मानला जाईल.

जेडीयूने १६ मार्च २०२६ रोजी राष्ट्रीय अध्यक्षपदाच्या निवडणुकीची घोषणा केली. योगायोगाने हाच तो दिवस होता, ज्या दिवशी नितीश कुमार यांची राज्यसभेवर निवड जाहीर झाली. त्यामुळे पक्ष संघटना आणि संसदीय राजकारण या दोन्ही पातळ्यांवर नितीश कुमार यांची भूमिका अधिक मजबूत होत असल्याची चर्चा राजकीय वर्तुळात रंगली आहे.

गुजरातमध्ये अवकाळी पावसाचा तडाखा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

अहमदाबाद : गुजरातमध्ये गुरुवारी हवामानाने अचानक करवट घेत राज्यातील अनेक भागांत अवकाळी पाऊस, गारपीट आणि जोरदार वाऱ्यांनी हाहाकार माजवला. सौराष्ट्र, कच्छ, उत्तर गुजरात आणि अहमदाबादसह अनेक भागांमध्ये या बदललेल्या हवामानाचा मोठा फटका बसला. वादळी वाऱ्यांमुळे झाडे उन्मळून पडली, काही ठिकाणी रस्ते अडले, तर वीजवाहिन्यांचे नुकसान होऊन अनेक भागांत वीजपुरवठा खंडित झाला.

भारतीय हवामान विभागाच्या मते, पश्चिम राजस्थानवरील वरच्या स्तरावरील चक्रीवादळी स्थिती आणि उत्तर पाकिस्तानकडून येणाऱ्या पश्चिमी विक्षोभाच्या प्रभावामुळे गुजरातमध्ये वातावरण अस्थिर झाले. त्यातूनच राज्यात अचानक मेघगर्जनेसह पाऊस, गारपीट आणि ताशी ५० ते ६० किलोमीटर, तर काही ठिकाणी ७० किलोमीटरपर्यंत वेगाने झोतदार वारे वाहिले.

अहमदाबादमध्ये सकाळी धुळीचे वादळ आणि संध्याकाळी पावसाने नागरिकांची तारांबळ उडाली. या पावसाचा सर्वाधिक परिणाम सौराष्ट्र आणि कच्छ भागात दिसून आला. राजकोट, जामनगर, मोरबी, पोरबंदर, जुनागढ, देवभूमी द्वारका, अमरेली, बोटाद तसेच कच्छातील काही भागांत पाऊस आणि गारपिटीची नोंद झाली.

अमरेली आणि जामनगर जिल्ह्यांमध्येही अवकाळी पावसाने शेतकऱ्यांची चिंता वाढवली आहे. अमरेलीतील वडिया, बगासरा परिसरात पाऊस आणि गारपीट झाली, तर जामनगरमधील लालपूर भागात झोतदार वाऱ्यांसह पावसाने हजेरी लावली.

काढणीच्या टप्प्यावर असलेली गहू, हरभरा, धणे, तसेच आंबा पिकांना फटका बसण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे.

केंद्र सरकारला पक्षकार करण्याचे निर्देश

राहुल गांधी नागरिकत्व वाद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लखनौ : राहुल गांधी यांच्या कथित दुहेरी नागरिकत्वाशी संबंधित प्रकरणात अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या लखनौ खंडपीठाने महत्त्वाची नोंद घेत याचिकाकर्त्याला केंद्र सरकारला पक्षकार म्हणून समाविष्ट करण्यास परवानगी दिली आहे. या प्रकरणाची पुढील सुनावणी आता ६ एप्रिल २०२६ रोजी होणार आहे.

सुनावणी सुरू होताच केंद्र सरकारतर्फे हजर असलेले ज्येष्ठ वकील एस. बी. पांडे यांनी गृह मंत्रालयाकडून सादर करण्यात आलेली कागदपत्रे अत्यंत गोपनीय असल्याने खुल्या न्यायालयात सुनावणी घेऊ नये, अशी विनंती केली. न्यायमूर्ती राजीव सिंह यांनी ही विनंती मान्य करत प्रकरणाची सुनावणी दालनात घेतली.

सुनावणीदरम्यान गृह मंत्रालयाचे अवर सचिव विवेक मिश्रा आणि सहायक विभाग अधिकारी प्रणव राय संबंधित नोंदींसह न्यायालयात हजर झाले. न्यायालयाने कागदपत्रांची पाहणी करून ती परत केली. त्यानंतर याचिकाकर्ते एस. विघ्नेश शिशिर यांना केंद्र सरकारला या खटल्यात पक्षकार करण्याची मुभा देण्यात आली. मात्र, प्रकरण अद्याप प्रवेशाच्या टप्प्यावर असल्याचे नमूद करत, ते 'अंशतः ऐकलेले प्रकरण' म्हणून नोंदवण्याची मागणी न्यायालयाने फेटाळली. ही याचिका कर्नाटकातील भाजप कार्यकर्ते एस. विघ्नेश शिशिर यांनी दाखल केली आहे. त्यांनी २८ जानेवारी २०२६ रोजी लखनौ येथील विशेष खासदार-आमदार न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाला आव्हान दिले आहे. त्या आदेशात राहुल गांधींविरोधात एफआयआर दाखल करण्याची त्यांची मागणी फेटाळण्यात आली होती.

याचिकाकर्त्याचा दावा असा आहे की, राहुल गांधी यांच्याकडे कथितपणे ब्रिटिश नागरिकत्वासंबंधी काही कागदपत्रे आणि ई-मेल स्वरूपातील पुरावे आहेत. त्याआधारे गांधी यांच्या विरोधात एफआयआर नोंदवून सखोल चौकशी करावी, अशी मागणी करण्यात आली आहे. या याचिकेत भारतीय दंड संहिता, पासपोर्ट कायदा आणि शासकीय गुपिते कायदा यांतील विविध कलमांचा उल्लेख करण्यात आला आहे. याआधी १० मार्च २०२६ रोजी याच प्रकरणात उच्च न्यायालयाने गृह मंत्रालयाला राहुल गांधी यांच्या कथित नागरिकत्व तक्रारीशी संबंधित संपूर्ण नोंदी सादर करण्याचे निर्देश दिले होते. यात माजी खासदार सुब्रह्मण्यम स्वामी यांनी केलेल्या तक्रारीशी संबंधित कागदपत्रांचाही समावेश आहे. या टप्प्यावर न्यायालयाने कोणताही अंतिम निष्कर्ष नोंदवलेला नसून, केवळ प्रक्रियात्मक स्तरावर पुढील सुनावणीसाठी प्रकरण खुले ठेवले आहे.

अमेरिकेचे 'यूएसएस त्रिपोली' मध्य-पूर्वेकडे

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

वॉशिंग्टन : इराणभोवती वाढत्या तणावाच्या पार्श्वभूमीवर अमेरिकेचे युद्धवर्ती जहाज 'यूएसएस त्रिपोली' मरीन जवानांसह मध्य-पूर्वेकडे रवाना झाल्याची माहिती समोर आली आहे. त्यामुळे अमेरिकेच्या लष्करी हालचालींना वेग आला असून, इराणमध्ये अमेरिकी भूदल उतरवले जाणार का, याबाबत चर्चांना उधाण आले आहे. मात्र, अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी अशा तैनातीचा स्पष्ट इन्कार केला आहे.

माहितीनुसार, 'यूएसएस त्रिपोली' हे मोठे लढाऊ जहाज मार्चच्या मध्यात आशियातून मार्गस्थ झाले असून ते सध्या मध्य-पूर्वेकडे सरकत आहे. या जहाजावर सुमारे २,२०० मरीन आणि नौदल कर्मचारी असलेले ३१ वे मरीन एक्सपेडिशनरी युनिट तैनात आहे. हे पथक जलद प्रतिसाद, किनारी कारवाया, समुद्री सुरक्षा, मानवतावादी मदत, नागरिकांची सुटका आणि मर्यादित लढाऊ मोहिमा अशा विविध कामांसाठी सक्षम मानले जाते. या तैनातीमुळे अमेरिकेच्या लष्करी पर्यायांची व्याप्ती वाढू शकते. विशेषतः होर्मुझ सामुद्रधुनीतील जहाजवाहतूक सुरक्षित ठेवणे, महत्त्वाच्या सामरिक ठिकाणांचे संरक्षण करणे, तसेच प्रदेशात प्रतिबंधक दबाव निर्माण करणे, या दृष्टीने 'त्रिपोली'ची भूमिका महत्त्वाची मानली जाते. रॉयटर्सच्या वृत्तानुसार, अमेरिकन प्रशासनाने अतिरिक्त सैन्यबळ, त्यात काही प्रमाणात भूदलाच्या पर्यायांचाही विचार सुरू ठेवला आहे; मात्र याबाबत अंतिम निर्णय झालेला नाही.

ट्रम्प यांनी १९ मार्च २०२६ रोजी पत्रकारांशी बोलताना, "मी कुठेही सैन्य तैनात करत नाही," असे स्पष्ट केले. त्याचवेळी "गरज भासल्यास आवश्यक ते करू," असेही त्यांनी नमूद केले. त्यामुळे सार्वजनिकरीत्या भूदल तैनाती नाकारली असली, तरी प्रत्यक्षात अमेरिका सर्व पर्याय खुले ठेवूनच पावले टाकत असल्याचे चित्र आहे.

वृत्तानुसार, जहाजांवरील हल्ले, ऊर्जा पायाभूत सुविधांवरील आघात आणि तेलपुरवठ्यातील अडथळे यामुळे आखातात गंभीर तणावाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. अशा स्थितीत अमेरिकेची वाढती नौदल व मरीन उपस्थिती ही सामरिक उपस्थिती दाखवणारी हालचाल मानली जात आहे.

पेट्रोलियम पदार्थांच्या निर्यातीवर बंधने

नवी दिल्ली : अमेरिका-इस्रायल आणि इराण युद्धामध्ये एकमेकांच्या तेल शुद्धीकरण प्रकल्पांना लक्ष्य केले जात आहे. त्यामुळे आंतरराष्ट्रीय बाजारात कच्चे तेल आणि गॅसचा पुरवठा विस्कळीत होणार आहे. देशातील मागणीची पूर्तता होत असल्यासच पेट्रोल-डिझेलसह इतर पेट्रोलियम पदार्थ बाहेर पाठविण्याची परवानगी दिली जाणार आहे. इंधनाची देशांतर्गत मागणी पूर्ण झाल्यानंतरच कंपन्यांना निर्यातीस परवानगी दिली जाणार असल्याचे सरकारने स्पष्ट केले.

३०० वेबसाइट्स-अ‍ॅप्स ब्लॉक

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : अवैध ऑनलाइन जुगार आणि सट्टेबाजीविरोधातील कारवाई केंद्र सरकारने आणखी तीव्र केली असून, ताज्या मोहिमेत सुमारे ३०० वेबसाइट्स आणि मोबाईल अ‍ॅप्स ब्लॉक करण्यात आल्याची माहिती समोर आली आहे. यापूर्वी जानेवारीत २४२ अवैध सट्टेबाजी व जुगार वेबसाइट्सवर बंदी घालण्यात आली होती. या नव्या कारवाईमुळे डिजिटल माध्यमातून चालणाऱ्या बेकायदेशीर बेटिंग नेटवर्कवर सरकारने कारवाई केली आहे.

सरकारी पातळीवरील माहितीनुसार, या कारवाईत ऑनलाइन स्पोर्ट्स बेटिंग प्लॅटफॉर्म, कॅसिनो-शैलीतील गेमिंग साइट्स, पीअर-टू-पीअर बेटिंग एक्सचेंजेस, सट्टा-मटका नेटवर्क्स, तसेच खऱ्या पैशांवर चालणारी कार्ड आणि कॅसिनो गेमिंग अ‍ॅप्स यांना लक्ष्य करण्यात आले. स्लॉट्स, रूलेट, लाइव्ह डीलर टेबल्ससारख्या प्रकारांची सुविधा देणाऱ्या अनेक व्हर्च्युअल कॅसिनोंवरही बंदीची कारवाई करण्यात आली आहे.

सरकारच्या मते, ही मोहीम आर्थिक फसवणूक, सायबर गुन्हे, आर्थिक तोटा आणि व्यसनाधीनता यांसारख्या धोक्यांपासून नागरिकांचे संरक्षण करण्याचाही हा प्रयत्न आहे. विशेषतः ऑनलाइन बेटिंग आणि जुगार प्लॅटफॉर्मवरून अनेकदा वापरकर्त्यांची दिशाभूल, अनधिकृत आर्थिक व्यवहार आणि आकर्षक आमिषांद्वारे फसवणूक होत असल्याच्या पार्श्वभूमीवर सरकारने अधिक कडक पावले उचलली आहेत.

प्रशासकीय बदल्यांना आव्हान देत याचिका दाखल

निवडणूक आयोगाविरोधात तृणमूलची न्यायालयात धाव

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

कोलकाता : पश्चिम बंगालमधील वरिष्ठ आयएएस आणि आयपीएस अधिकाऱ्यांच्या बदल्यांवरून तृणमूल काँग्रेसने निवडणूक आयोगाविरोधात थेट न्यायालयीन लढाई सुरू केली आहे. राज्यातील निवडणूक जाहीर होताच मोठ्या प्रमाणावर झालेल्या प्रशासकीय बदल्यांना आव्हान देत तृणमूलने कलकत्ता उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली आहे.

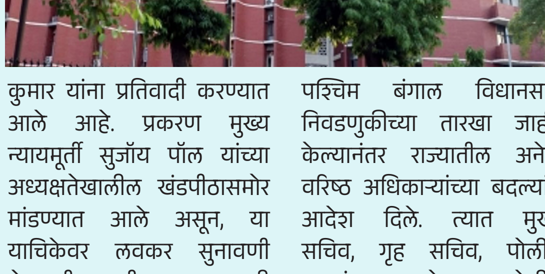

तृणमूल काँग्रेसचे खासदार आणि ज्येष्ठ वकील कल्याण बॅनर्जी यांनी ही याचिका दाखल केली असून, त्यात मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार यांना प्रतिवादी करण्यात आले आहे. प्रकरण मुख्य न्यायमूर्ती सुजॉय पॉल यांच्या अध्यक्षतेखालील खंडपीठासमोर मांडण्यात आले असून, या याचिकेवर लवकर सुनावणी घेण्याची मागणी करण्यात आली आहे. पुढील आठवड्याच्या सुरुवातीला सुनावणी होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे.

निवडणूक आयोगाने पश्चिम बंगाल विधानसभा निवडणुकीच्या तारखा जाहीर केल्यानंतर राज्यातील अनेक वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या बदल्यांचे आदेश दिले. त्यात मुख्य सचिव, गृह सचिव, पोलीस महासंचालक, कोलकाता पोलीस आयुक्त यांच्यासह अनेक वरिष्ठ अधिकाऱ्यांचा समावेश होता. काही वृत्तांनुसार, आयोगाने एकूण ६० वरिष्ठ आयएएस-आयपीएस अधिकाऱ्यांच्या बदल्या केल्या, तर त्यात १३ आयएएस आणि २० आयपीएस अधिकाऱ्यांच्या ताज्या बदल्यांचाही समावेश आहे. आयोगाच्या या निर्णयावर मुख्यमंत्री ममता बॅनर्जी यांनी तीव्र आक्षेप घेतला आहे. त्यांनी या बदल्यांना "एकतर्फी", "मध्यरात्रीचे आदेश" असे संबोधत, हा राज्याच्या प्रशासनात थेट हस्तक्षेप असल्याचा आरोप केला. आपल्या पत्रात त्यांनी निवडणूक आयोगाने "सभ्यतेच्या आणि घटनात्मक योग्यतेच्या मर्यादा ओलांडल्या" असा गंभीर आरोप केला आहे. तसेच, ही परिस्थिती "अघोषित राष्ट्रपती राजवटीसारखी" असल्याचेही त्यांनी म्हटले.

ममता बॅनर्जी यांनी सोशल मीडियावरही निवडणूक आयोगावर हल्लाबोल करत, बंगाललाच का लक्ष्य केले जाते आहे, असा प्रश्न उपस्थित केला. त्यांच्या मते, निवडणुकीची औपचारिक अधिसूचना निघण्यापूर्वीच एवढ्या मोठ्या प्रमाणावर अधिकारी बदलणे ही साधी प्रशासकीय कारवाई नसून राजकीय हस्तक्षेपाचीच लक्षणे आहेत. दुसरीकडे, निवडणूक आयोगाच्या या हालचालींकडे मुक्त आणि निष्पक्ष निवडणुका सुनिश्चित करण्याचा प्रयत्न म्हणूनही पाहिले जात आहे. भारतीय निवडणूक प्रक्रियेत मतदानापूर्वी प्रशासनातील संवेदनशील पदांवर बदल करणे नवे नाही, असे स्पष्टीकरण काही विश्लेषकांनी दिले आहे. मात्र बंगालमध्ये बदल्यांचा वेग आणि व्याप्ती मोठी असल्याने हा वाद आणखी तीव्र झाला आहे.

पश्चिम बंगालमधील २९४ सदस्यीय विधानसभेसाठी मतदान २३ एप्रिल आणि २९ एप्रिल २०२६ रोजी दोन टप्प्यांत होणार आहे, तर मतमोजणी ४ मे २०२६ रोजी होणार आहे. निवडणुकीच्या तोंडावर सुरू झालेल्या या न्यायालयीन संघर्षामुळे बंगालच्या राजकारणात नवा तणाव निर्माण झाला आहे. आता उच्च न्यायालय या वादाकडे कोणत्या भूमिकेतून पाहते, याकडे राजकीय व प्रशासकीय वर्तुळाचे लक्ष लागले आहे.